

14 SZÁM. 1890.

BUDAPEST, ÁPRILIS 6.

XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és ... POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: ...

MÁTYÁS KIRÁLY.

1440—1490.

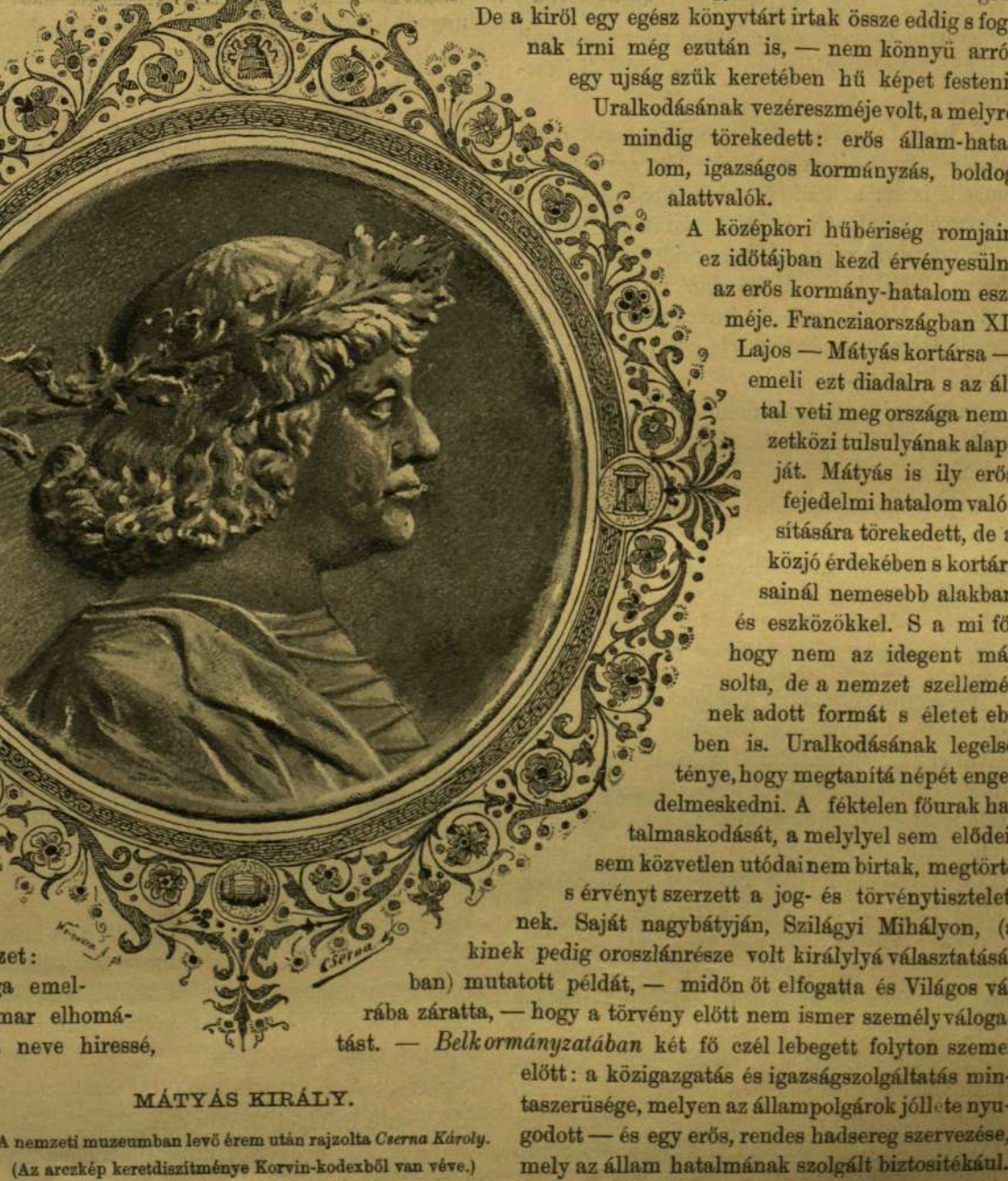
Ma, ápril 6-ikán, négyszáz esztendeje, hogy Magyarország legnépszerűbb, legdicsebb királya a sirba szállt.

A törökverő dicső hős halála felett megdöbbenve állott a keresztény világ, remegve a gondolattól, hogy oda a dicsőség; a nagy király váratlan halála lelkebe nyilallott minden magyarnak, s egy sóhaj rezgette át milliók szívét: oda az igazság.

Épen virágvásárnapját ünnepelte a keresztény világ, mikor a kereszténység akkor legünnepeltebb bajnoka az isteni-tisztelet végeztével hirtelen rosszul lett s rövid szenvedés után életét az örökkévalóság-gal cserélte fel.

Mátyás király élettörténete egyaránt vonzó és tanulságos. De a kiról egy egész könyvtárt irtak össze eddig s fog-nak irni még ezután is, — nem könnyű arról egy ujság szűk keretében hí képet festeni. Uralkodásának vezéreszméje volt, a melyre mindig törekedett: erős állam-hatalom, igazságos kormányzás, boldog alattvalók.

Nincs emlék, mely egy nemzet és nép igazi gyászát hűbben kifejezné, mint az a szivekbe vésett felírás, az a szájról-szájra szállt sóhaj, mely azóta példabeszéddé válva, Mátyást az igazság eszményképeként emlegeti. Valóban nagy volt ő, akár mint államférfit, vagy hadvezért, akár mint uralkodót, vagy mint embert tekintjük.

MÁTYÁS KIRÁLY.

A nemzeti múzeumban levő érem után rajzolta Csorna Károly. (Az arezkép keretdiszajtménye Korvin-kodexből van véve.)

A mi a francziának XIV. Lajos, a poroszának Nagy Frigyes, a lengyelnek Nagy Kázmér, vagy Szobjeszki János, az oroszoknak Nagy Péter: — mindezeknél több volt a magyarnak Mátyás király. Ha alkotásaira nézve talán nem múlta is felül ezeket, de hálás nemzetének kegyelete már csak azért is ragyogóbb szímben látja dicső alakját, mert ő volt a magyarság összességének utolsó «véreből való vér» — nemzeti királya.

Egyetlen királya ez országnak, kit a «nép szava», az osztatlan közvélemény ellenállhatatlan ereje emelt a trón magaslatára; nagy nevét nem csupán a történelem, de a szájhagyomány, a nép-ereje is emlegeti.

Nem a gyermek-iffúnak alig létező érdemei előtt egyesült egy szívvé-lélekké az egész nemzet: atya dicső emléke s bátyja gyászos vértanúsága emelték őt a trónra. De az örökölt dicsőfényt csakhamar elhomályosíták saját ragyogó érdemei. A míg hős atya neve híressé, ünnepeltté vált az egész keresztény világban: az övé első sorban itthon lett rajongó tisztelet tárgya, a nép legalsó rétegeiben, a legkisebb kunyhóban is.

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN.

Table with columns for 'Kiadások', 'I. Tűzbiztosítás', 'II. Szállomány-biztosítás', 'III. Jégbiztosítás', and 'IV. Egyéb bevételek'. It lists various insurance services and their corresponding amounts.

Table with columns for 'Küldések', 'Háromhetedik évi zárszámla 1889. január 1-től december 31-ig', and 'Mégleg-számla 1889. év december hó 31-én'. It details financial transactions and balances.

Budapest, 1889. december 31-én. Az igazgatóság: Hartányi Frigyes, Lóczy Henrik, Ormody Vilmos, Tonyai Schobberger Zsigmond, Ullmann Károly Pál, gróf Zichy Miklós. Pez Vilmos, elnöktől, osztályfőnök.

Külpolitikájában is, a sokféle kapkodás lát-szata dacára, egységes vezéreszme lelkesíté, az t. i., hogy a világhatalommá nőtt ozmánok ellenében egy jól szervezett s minden oldalról biztosított hatalmas államot állíthasson, s annak világtörténeti hivatását elismertesse az egész keresztény világgal.

E czélnak szolgál a pápákkal s az olasz fejedelmekkel kötött szövetsége, a Balkán-államoknak hatalmi körébe vonása; e czél elérésére kiván országának középeurópai háttért biztosítani, Ausztriában, Csehországban vívott harczaival. A mai monarchia létesítésének eszméjét (természetesen Magyarország vezérhatalma alatt) megtaláljuk már az ő politikai törekvéseiben. Ez magyarázza meg hosszas csehországi hadjáratait, Bécs elfoglalását és Ausztria bírására irányzott törekvéseit.

S hogy a fegyverek és anyagi erő hatalmát szilárdá és állandóvá tegye: segítségül hívta a tudomány és művészet hatalmát, a szellem erejét, s a műveltség olyan magaslatára kívánta emelni országát, hogy az bátran kiállja a versenyt ebben is a külföld műveltebb országaival.

A tudományért rajongó előszeretettel fennen hirdetik az udvarába szerelt tudósok s azok iratai, világhírű könyvtárának foszlányaikban is ragyogó példányai; finom műizlést az egész világ előtt feltárta budai palotájának fénye, műkincseinek gazdagsága, udvartartásának ragyogó pompája; lelki nagyságának, szíve nemességének pazar példái nyújtá ő maga harcban és békében, királyokkal és az egyszerű pórral szemben, tudósai és katonái között egyaránt.

Akár Bonfini történetét, vagy Galeotti művét «Mátyás király jeles, bölcs és elmés mondásai s tettei»-ről olvassuk, akár a népregék és mondák kegyeletes szavaira hallgassunk: önkénytelenül is érezzük a varázslat erejét, a mely kortársait elbűvölte, alattvalóit úgy, mint külföldi ismerőseit.

S ha a bekövetkezett szomorú korszak lángelmeje alkotásainak nagy részét az enyészetnek engedte is át: az ő dicső alakja annál ragyogóbb fényvel tündökölt a sötét éjszakába, midőn a trónon újra epigonok ültek, midőn az osztályharc és pártviszály Mohácsot juttatá a nemzetet s a Mátyás építette fényes palota ormaira az általa egy felszázadra visszavert ozmán lo-bogó feltüzett.

Az ő igazi nagyságát nem annyira kortársai, mint a későbbi nemzedék látta a maga valóságában.

Kegyelettel szívünkben tekintünk vissza mi is a magyar dicsőség eme nagy alakjára, nemzeti nagylétünk utolsó herosára, — halálának 400-ados évfordulójakor.

A Magyar Történelmi Társulat Mátyás király emlékeztetést a mult dísz-közgyűlés felolvasásain kívül egy a nagy királyról szóló, díszesen illusztrált életrajz kiadásával ünnepli meg. Ennek első része épen Mátyás király halála évfordulóján jelenik meg a «Magyar Történelmi Életrajzok» keretében, melyet Szilágyi Sándor szerkeszt nagy gondnal és előszeretettel. A munkát Fraknói Vilmos írta, nagyobb részt új, eddig ismeretlen, főképen a vatikáni levéltárból merített adatok alapján. Akadémiai alelnökségének egyszersmind új cz. püspökségének mintegy székfoglalójául szebb és magasabb tárgyát nem választthatott volna. A nemzet legnagyobb királyának, a hit hősiességének története kegyeletes tárgyat szolgált a tudós főpap történetíró buzgalmának.

Azon kedvező helyzetben vagyunk, hogy e sajtó alatt levő munka alapján vázolhatjuk röviden Mátyás ifjúságát s királysága első éveit.

Mátyás születése évét és napját teljes bizottsággal meg nem határozhatjuk. A legvalószínűsége, hogy 1440-ben született, Kolozsvárt, az Ó-Vár egyik szerény házában, mely mai napig fennáll. Gyermekege éveit az akkor épített Hunyad várában töltötte. Kiváló gondos nevelésben részesült, Zrednai Vitéz János tudós főpap felügyelete alatt. A klasszikai műveltségben korán nagy előhaladást tanúsított. Könnyű felfogás, kitartó szorgalom jellemezték.

A politikai események a gyermek ifjút is hamar előtérbe sodorták. Midőn atyja, az ország-kormányzó, az 1448-iki rigómezei ütközet után Brankovics szerb deszpotá fogságába került, onnan nehéz feltétel alatt szabadult meg: László fiának kezesül adása és Czillei Ulrik leányával, Erzsébettel, eljegyeztetése árán. László azonban csakhamar kiszabadult a fogságból és a kényszerházasság kötelékéből: helyette 1451-ben — a béke kedvéért — Mátyással jegyzték el Czillei Erzsébetet.

Hunyadi János és Czillei között a barátság nem volt tartós, s fölbomlott a házasságkötés is. 1455-ben azonban újra felkaroltattott a terv s a házasság ekkor meg is kötött; de az egybekelés, tekintettel a házasság fiatal korára, elhalasztott. Czillei Erzsébet férje családja Hunyad várába költözött, Mátyás a budai udvarnál maradt, V. László király és nagybátyja: Czillei környezetében. — Alig ért azonban az ifjú ara Hunyad várába, betegségbe esett s hozzá siető férje és szülei gondos ápolása dacára, házasságuk után három hónap mulva, megszűnt élni.

A következő év (1456) nagyfontosságú események időszaka volt, mind az ország, mind a Hunyadi-ház történetében. Hunyadi János ekkor vívja legfényesebb diadalát a török felett Nándorfehérvár falainál. Az örömhír vétele után azonban Mátyásnak atyja kórágához kelle sietnie Zimonyba, hogy ott hőshöz méltó halálának tanuja legyen (1456 aug. 11.).

Három hónap mulva (nov. 9.) történt a véres összeesepás Hunyadi László és Czillei között Belgrád várában, hol az ármánykodó királyi nagybátyja felkonozoltott. A következő 1457. év (márc. 16-án) pedig a király biztosítási dacára László feje hullott a porba a budavári Szent-György-téren, s a Budára csaló Mátyás börtönbe vettetett.

A nemezi boszuló karja hamar utolérte a hitszegő királyt. A fellázadó ország haragja elől drága foglyával Bécsbe, majd jegyese elé Prágába menekül, a hol 1457 nov. 24-én váratlanul elhunyt.

V. László halálával visszaszállott a nemzetre (Magyarországon épügy, mint Csehországban) a szabad királyválasztás joga. A nemzeti királyság eszménye annyira áthatotta a népek szívét, hogy idegenről szó sem lehetett. De alig volt szó a belföldi oligarkhák közül is valakiről; Garai László nádor és Újlaki Miklós erdélyi vajda inkább csak magok óhajtották csekély pártra támaszkodva a királyságot, mint őket a nemzet.

Mátyás egyhangú választatásának története, hogy a pesti oldalon és a Duna jegén tüntető 40,000 főnyi köznemesség rajongó lelkesedése miként némítja el a Budavárban tanácskozó főurakat, eléggé ismeretes.

Fraknói műveiből látjuk azt is, mennyire járultak ehöz Szilágyi Mihály biztosítási (szóval és iratokkal), hogy a Hunyadi-ház ellenségeit megnyugtassa.

E pártok kiengesztelődésére legtöbbet tett a nádor és Hunyadi özvegye, Szilágyi Erzsébet találkozására Szegeden s az ott kötött szerződés, mely szerint Mátyás el fogja venni Garai nádor leányát, a nádor viszont mindent elkövet Mátyás királyválasztására. Hunyadi János özvegyének sejtelve sem volt arról, hogy fia már lekötötte kezét Prágában, az élelmes cseh kormányzó, Podjebrád, leánya számára; s midőn Mátyás hazakísérésekor arról volt szó, melyik ígéretet valósuljon, szavát édesanyja kedvéért sem szegte meg.

Mátyás királyválasztása a magyar faj, a magyar nemzetiség, a magyar nyelv diadala volt; nem egy párté, nem egy családé, de az egész nemzeté. Így ünnepelték ezt a hazában, így fogták fel a külföldön.

De épen ezért kemény próba és nehéz feladat várt a 18 éves ifjú királyra, hogy egy részt a trónt a külföldi lesekedések s a háttérbe szorított belföldi oligarkha párt ellenében megoltalmazza, másrészt, hogy tekintélyt biztosítson annak a nemzet előtt is.

Erős önértéket, nagy ambíciót hozott magával a trónra. Nemcsak merészelt, de tudott is maga kormányozni. Legelső tényei egyike volt az alkalmatlan nagybátyjának a kormányzói székéről eltávolítása; aztán a duzzogó Garai nádor és Újlaki kiengesztelésére törekedett; az utóbbi meghódolt, az előbbi vonakodván, megfosztott a nádorságtól.

Csakhamar mindhármukat Mátyás ellen látjuk szervezkedni.

Veszélyessé ez akkor vált, midőn III. Frigyes német császárral szövöttek, a kinél a magyar korona volt s a kit Német-Ujvárt tényleg királyvá kiáltottak ki. Mátyás azonban részínt fegyverrel, részínt bölcs nagylelkűségével győzedelmeskedett ellenfelein. Hosszas alkudozás után (melyben a pápa követe támogatta főképen erélyesen Mátyást) visszaváltotta (80,000 frtért) a szent koronát is, a mely egy negyedszázadon keresztül volt az országban kívül.

De a koronázásig még sok teendő várt az erélyes ifjú királyra. Meg kellett törnie a felső-magyarországi várakba fészkelődött cseh huszítákat, győzedelmes csatározott már előbb a törökökkel a déli határokon, oltárát vezette menyaszonnyát, a cseh királyválasztott Podjebrád leányát, s a mi legfontosabb vívmánya volt uralkodása első időszakának: visszafoglalta a török által meghódított Bosnyákországot, személyesen intézte az ország főerőssége, Jajca ostromát (1463 végén).

1464 febr. 13-án tartotta ünnepélyes bevonulását az ország fővárosába a diadalkoszorúzott hős király.

Trónja most már szilárdan állott; a bel- és küllelenség felett győzedelmeskedve, nyugodtan tétethette fejére Szent-István koronáját (1464 márc. 29.) az ősi koronázó városban, Székes-Fehérvárott.

A nemzet bizalommal és lelkesedéssel vette körül koronázó királyát, mert rövid uralkodásának fényes eredményei biztosították szolgálataik jövődjére.

SZÁDECSKY LAJOS.

MÁTYÁS KIRÁLY.

Oh nemzetemnek legnagyobb király! Dicsőség ragyogjon a napon! Történeted — ma emlékezve rája — Mint bűvös ajk regéjét hallgatom. Nekem nem az vagy most már, a ki voltál, Nyomod' megeste mihósz harmata; Neved nem áldozóé, de az oltár, Melyen, rajongók, áldozunk, — maga!

Pályád csak álom... sarjad rég kiveszve: A mint feltántél, úgy el is veszel; De él, a melyért lángoltál, az eszme, — S a hagyomány rólad esodát beszél. Tündérkirály vagy... tán természetünket Tükörözi alkotott a képelet... A nép igaztalant nevébe' büntet, És jobb időt remélve vár — veled!

Oh nemzetemnek legdicsőbb király! Te a magyar faj eszményképe vagy! A mit magáról hisz, — benne találja; Fennszáll e nép, a míg Mátyása nagy! Szélesre nőtt az ország ősi medre, A vérség száma sok, sok millió; De a ki ránéz a te jellemre, Láthatja, honnan buggyan e folyó!

S a hogy' pályádat lelkesen kísérem, A legszebb húr zendül meg lantomon; Szárnyunk együtt suhan, hollós vezérem! S az álom hol kezdődik? ... nem tudom... Első utad már teljes diadal volt: Nemcsak hazád, a trón is otthonod; Egyik kezed vesszőt fogott, parancsolt, Másik virágot és áldást hozott.

Magad vitéz, jutalmul a vitéznek Bizalmat és fényt, rangot s hírt adál; S ki hívedül szegődök: halni készebb, Mint tőled elszakadni, hős király! Mert nem csupán a kard — belepve vérrel — A te hatalmad, a te fegyvered; Az elélt pompával, bölcsességgel, Igazsággal s szellemmel is vered.

Eljárás a nép közé; magad, titokban, Se nép, se sáfár hogy ne tudja meg; Mert a szegénynek — látva — szíve dobban, S hazudni ekkor a gaz is remeg. Te kileled: hol a jog? hol a szükség? Fürkészed s megtalálod a valót; S hogy az igazság fejt le ne üssék, Főgondod: tetten érni a csalót.

Hádban merész vagy, délceleg sereg élén; Ha kell, makacs; ha kell, hát cselre kész. Békében aztán, más kőntöst cserélvén, Kettő vezet: nemes szív, éles ész. Költök dalolnak hangos udvarodban, Művészt, tudóst vendégedél fogadsz; A gyöngye ellen gyöngéd, lány karod van, De nem hajlít meg sem ármány, se dacz.

Ha vérben gázolsz, büszke czél vezérel; Úgy rombolds, alkotsz, mint egy óriás; Dús kincseid közt, kápráztatva fényvel, Koszorús főd friss elmekkel vitáz. S hol édes dal zeng méla hangu lanton, Komoly beszédet tréfa fűszerez; De míg egy híved sírva áll a hanton: Kedvet szivednek vígság nem szerez.

Oh nemzetemnek legnagyobb király! Zsarnok, kinél a szép és jó szabad, — E küzdő nemzet ő trónjára állva, Bár hangzanék föl még egyszer szavad! Mesés idő! Mátyásnak udvarába Minden dicsőség csak hódolni jár... Magyarok Istene! hallgass imámra: Add, hogy legyen még egy ilyen király!

RUDNYÁNSZKY GYULA.

JÁHEL.

ELBESZÉLÉS.

Irta BAKSAY SÁNDOR.

(Folytatás.)

A káplán elszörnyedt ezen a vakmerőségen. — Micsoda magyarországi tahó vagy te, hogy a te lelkiatyád előtt ilyen kaimi dérral-durrall mersz beszélni? Ki tett tégedet csúffá? — Engemet senki, mert az én nevem Jóra Péter; hanem az édes mostoha hugomat: a Léppó Jáhelt katonának írták kigyelmeitek. Mikor a kereső levelet felolvasták szegényke előtt, majd

elsülyedt szegényében. A legénység, de a lányok, de az egész falu ujjal mutogatott rá: ni a Jáhel, ni a katonalány! Szaladt a Dunának, hogy bele öli magát; bele is ölte volna bizony, ha én meg nem fogom. Megígértem neki, hogy kikeresem a becsületét; hát azért jöttem olyan messze föld-ről ide, hogy megkérdjem, hogyan volt kigyelmeiteknek lelkük katonának írni a leányt? Hát nem tudták kigyelmeitek, hogy a Jáhel aszszonynev?

— Ó te balgatag Galácia-beli! felelt neki a káplán, hát te akarsz engem tanítani, hogy mi az aszszonynev, mi a férfinév? hát téged nem jártattak iskolába? hát ekkora létedig annyit sem tanultál meg, hogy a «Jáhel» férfinév? Hát nem tudod, hogy kit hittak Jáhelnek? Úgy mint azt a vitéz generális, a ki a gonosz Ákháb-nak a gonosz feleségét kivette a palota ablakán, hogy az ebek nyalták fel a vérét...

— Nem Jáhel volt az uram, hanem Jéhu! — Nohát Jáhel vagy Jéhu nem mindegy az? A Jáhel csak familiáris alakja a Jéhu névnek. Az öreg pap, a ki téged keresztelt, nem ceremóniázgatott ám, s nem irogatott ám Borbálát, Juliánát, Istvánt, hanem írta, a mint a pennájára jött: Boris, Julis, Istók.

— Hiszen ha úgy volna, minden szentül volna. De arra mi felénk úgy tartják, hogy más a Jéhu, más a Jáhel. Akár nézze meg az úr a Bibliában.

— Tudtok is ti Bibliát abban a maláta-fa országban, — csüfölködék a káplán, — de azért csak elővette a Maklári konkordanciáját, felütötte a J betűt s megtalálta a keresett szót, mely a *Birákné könyve* IV-ik részére utalt.

Ott körülmenyesen le van írva, miképen a vitéz Débora asszony megfutamatotta a kanaán-beli Sisera seregét. Maga Sisera futás közben el-lankadva, betért a Kénéus Héber sátorába: ott a Héber felesége, Jáhel, jól tartotta tejjel, azután beterítette lasznakkal. És mikor Sisera elaludt volna a lasznak alatt, «vevé Jáhel a sátor-nak szegét, és kezébe vevé a porolyt, és titkon beméne hozzá, és béveré a szegét az ő vakszemébe és beszegedődké a földbe, és — így — ha — la — meg.» Olvasta a káplán szótogokra szagatva ámulatában az utolsó szavakat.

Sarokba szorult, de nem adta meg magát. In ultima analysi egyre megy a kettő. Jáhel épen olyan vitéz volt mint Jéhu, sőt különb nála. Lám Jéhu csak egy asszonyt ölt meg, a mi nem nagy dicsőség, míg Jáhel férfit ölt meg, azt is pedig generális.

— Nem kellett hozzá nagy vitézség, alvó embert megölni. De nem is a vitézség most a kérdés, hanem az, hogy fiu-e vagy leány? Látni való, hogy tévedés van a dologban; maga a szentírás bizonyítja.

— Nem lehet tévedés. Az anyakönyv maga bizonyosság magának. Nézd akár a könyvet. Láttod ezt a függő rovatot, melybe a gyermekek keresztneve van jegyezve? Láttod, hogy ez két részre van osztva, az egyikbe a fiugyermekek, a másikba a leányok neve iratik. Itt mindjárt a «fiuk» sorában egymásután Istók, Jancsi, Dani, Ézsi, Jáhel. A másik oszlopban Juli, Mária, Czipora, Éva. Tehát Jáhel fiú név. Láttod?

— Láttom, — felelt Péter, — de az történet-tel a bába hibás bediktálásából, vagy az öreg pap ügyeletlenségéből. Utóljára is, nem szentírás, hogy átok alatt nem volna szabad rajta változtatni. Igazítsa ki kigyelmed! Inkább — tevé hozzá titkolózva, — nem sajnállok egy pár forintot a fáradságáért.

— Eltakarodj most mindjárt a vesztegetési kísérleteiddel! — pattogott a káplán. — Hogy én anyakönyvet hamisítsak! Hát nem tudod, mi annak a büntetése? Öt esztendő kurtavasban,

és hatszázról ezer forintig terjedhető pénzbírság. Az öt esztendőt még csak kiadná az időm, de hol vegyem én az ezer forintot, holott ötven forint a bérem, melyből a kollégiumbeli adósságaimat is alig bírom törlesztgetni.

— De hát adjon kigyelmed tanácsot, mitévő legyek?

— Mitévő? Azt nehéz megmondani, miután az újoncz-lajstromba is fel van véve. Ahoz folyamodás kell; azt fel kell szerelni bélyeggel, családi értesítővel, községi bizonyítványokkal, tanu-vallomási jegyzőkönyvekkel. Mikor mind készen van, akkor jön a neheze. Eltalálni, hogy hová nyujtsd be és mi uton? Ha az itteni hatóságok utján akarod, felmegy a báni táblához, ha a magad hatóságánál, felmegy a minisztériumhoz. Meglehet, hogy az illetékességi kérdés miatt mindakettő kiveti a nyakából. Mikor az illetékesség meg van állapítva, akkor még egyszer megjárja az utat lefelé, de most már nem a megye, hanem az egyházi hatóságok utján, pötnyilatkozatok bekérése végett. Ez is megtörténik, újra felterjesztik, akkor elrendelik a kiigazítást, az megint polgári uton történik, viz Zágráb. Most már megtörténik a kiigazítás itt; nektek pedig újra folyamodnotok kell, az összes iratok csatolása mellett, a megyehatóságához, hogy a kiigazított anyakönyv alapján töröltessek a nem létező Jáhel. Ez pedig ismét nem történik egy hamar, mert a hivatalok rettegnek az orr-tól, — tudod mi az az orr? — Nem? no hát majd megtanulod, ha káplárságra segít az Isten. Hogy hát az orrt minél később kapják meg a vigyázatlan-ságukért, húzzák-halasztják a míg lehet. Belekerül három esztendő. Addig pedig, szép öcsém, kiszolgálod ő Felségét, mert, — tevé hozzá sutogó hangon — úgy is látom a szemedből, hogy az a Jáhel te magad vagy fráter, és csak a katonaság alól akarsz kibujni. De engem nem ültetsz fel: . . .

Péter figyelemmel nyomon kísérte a káplán magyarázatát, s belátta, ha van is benne tulzás, de van sok igaz is. Határozott. Mikor a káplán elvégezte, elnevette magát, s bizalmasan oda szolt a káplánnak.

— Már látom, hogy nem járhatok túl a kigyelmed eszén, hát csak megvallom, hogy én magam volnék az a Léppó Jáhel. Nincs is egyéb kívánságom, csak az, hogy írja kigyelmed a nevetem Jéhu-ra, mert jól tetszett eltalálni, eddig is Jéhunak hívtak.

— No látod-e? Legjobb az egyenes út. Hiába is rejtőzködnél én előttem, mert én keresztül látok a veséiden. De a neveden nem változtat-hatok, mert a mi nem szabad, az nem szabad, Hanem azért ne búsulj; nevezd magadat, a minek akarod. Bizony a horvátok nem keresik ám, hogy Jáhel-e vagy Jéhu? Majd megtudod, ha katona leszel, hogy századiknak se tudják ott a keresztnevét. Ha mégis valaki fennakad rajta, mondd azt, hogy a magyarban a mit Jáhelnek írnak, úgy kell kimondani: Jéhu. Példákat is hazudhatsz rá. *Vásárhely = Vászéru. Kanálfej = Kanálju. Házhely = Hézhu. Korhely = Kéru.* Elhiszik azt neked, mert nem tudnak magyarul. — Hát kedves, fiam *Kéru*, csak eredj a polgármesterhez.

— Akkor hát Istennek ajánlom a kigyelmed *Héjfu-ját!* szolt a rövid úton megbérmált Péter, és sietett eltszultni, míg a káplán ki nem találja, hogyan kell a *héjfu-t* leírni a javaslatba hozott ortografia szerint.

Elvándorolt a polgármesterhez, kinek első tekintetre megtetszett a módos fiu.

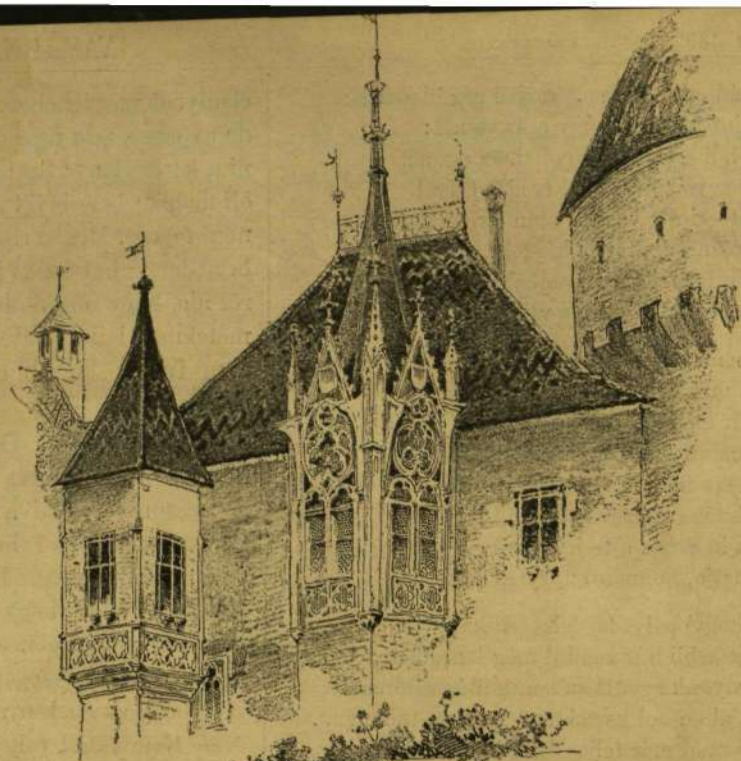
— Ah Léppó? Gyorsan előállott. Honnét?

— Arad, Belső szolga Ritter v. Ehrentafel alezredesnél.

— Helyes. Látszik, hogy katonaháznál szolgált. Holnapután Eszék. — Kíván még valamit?

Podjebrad. — A prágai városházán őrzött arckép után rajzolta Dörre Tivadar.

A vajda-hunyadi várpalota részlete.
A Hunyadiak által épített rész.
Cserna Károly rajza.

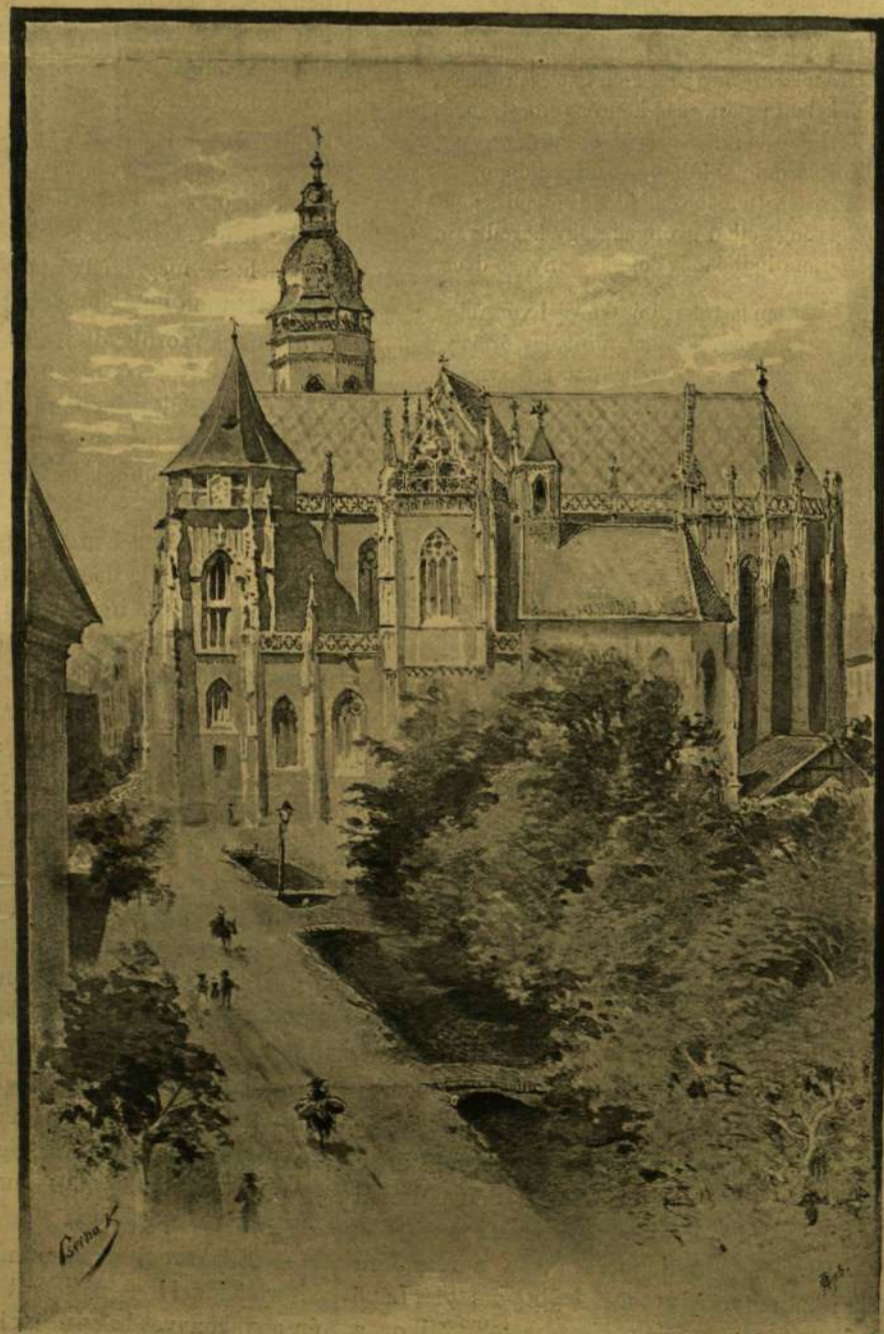

A Szilágyi- és Hunyadi-családok címere.

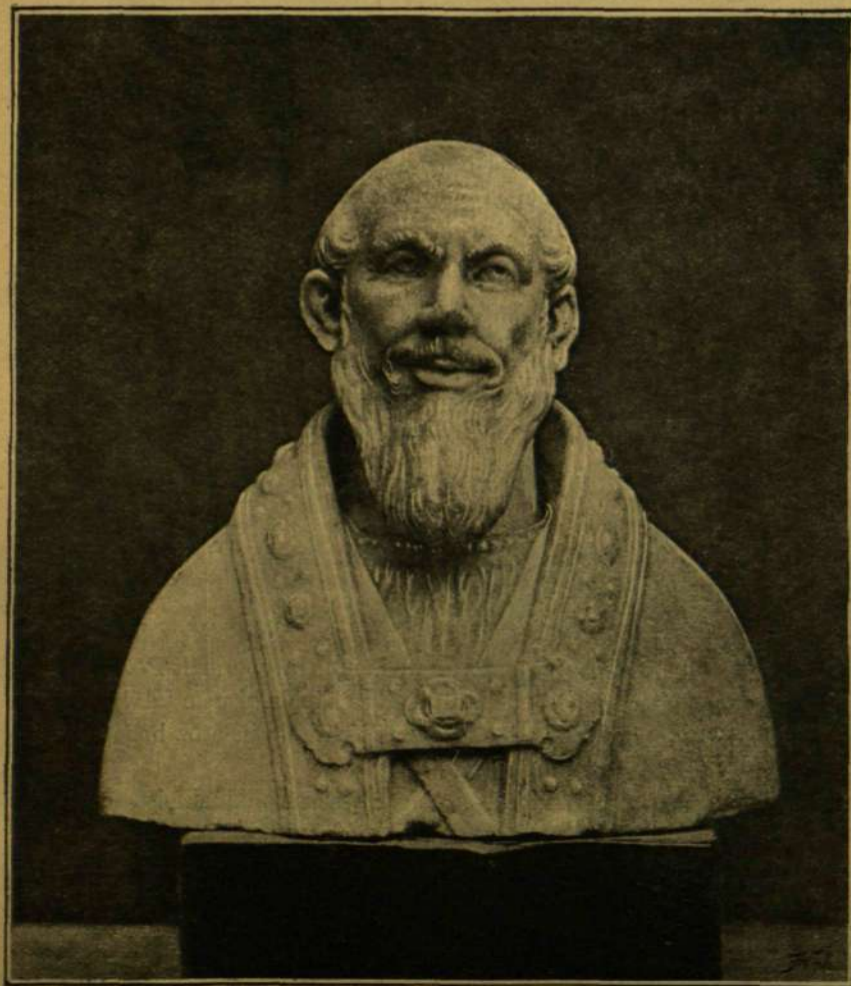

Hunyadi János pecsétje 1450-ből.

Zápolyai Imre pecsétje 1476-ból.

A kassai dóm. — Cserna Károly rajza.

Zrednai Vitéz János. — Egykorú mallazobor után.

A Pliva vizesése a jajczai várhegygyel. — Landau fényképe után rajzolta Cserna Károly.

A baloldali sziklák mögött egy régi vár romjai láthatók. Ezen szikláról a hagyomány szerint nagymenyiségű ágyút és löszert vettettek Mahomed szultán a Verbász folyóba, mikor (1463 vagy talán 1464) Mátyás király seregének közeléseről érteült.

Részlet a belgrádi várból. Czillei-kapu s a háttérben az alváros a «Ne bojsze» torony, a hol a foglyok kivégeztettek. (Fénykép után.)

*Georgius de Amfiae et de Podjebrad
Regni Bohemae gubernator*

Podjebrad aláírása. (1452. jun. 14.)

A prágai Hradsin (királyi palota).

III. Calixtus pápa érme.

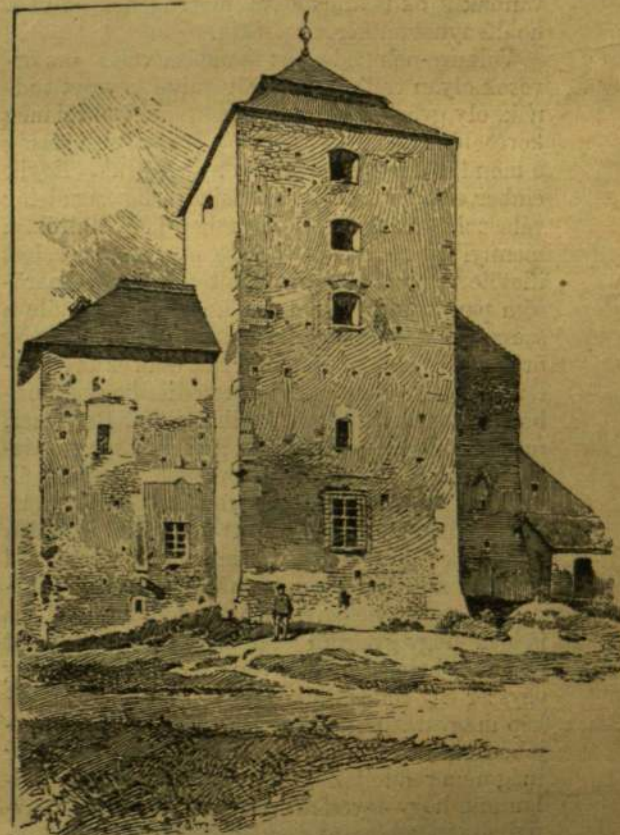
Dörre Tivadar rajza.

*Károlyus Rex
manu sua*

V. László aláírása. (1456. ápr. 7.)

Jajcza. — Landau fényképe után rajzolta Cserna Károly.

Simontornya. — Fénykép után.

II. Mahomed szultán érme.

*Ulrikus comes
manu sua*

Czillei Ulrik aláírása. (1455. jun. 24.)

bek pirosra és sárgára, a ruthenek pirosra, sárgára és zöldre festik a tojásokat.

Különösen említésre méltó, mert sehol sem fordul elő az a körülmény, hogy Aradmegye egyik ős eredetű magyar községében a tojásnak nem adnak alapszint, hanem fehér felületére a díszítést pirossal festik.

Más, rendesen magyar vidéken márványozott tojások a felkapottak, máshol még azáltal árnyékolják színből a piros tojást és díszítik azt némileg, hogy a fehér tojást növények csipkés leveleivel körülakva, organtúba burkoltan főzik a festő anyagban, a mi által a tojás a falevel halvány lenyomata ereivel marad.

Minden húsvéti-tojás-gyűjtemény tehát egy kis kulturtörténelmet foglal magában, a melyet maga az illető nép ír meg magáról, gondolkodásáról és érzelmeiről. Nem rejti el semmit, megmond mindent, a mi a szívén fekszik, mert tudja, hogy csak a beavatott olvashatja ki rajzjegyeiből titkait. A tojásdísz elárulja, hogy hol vallásos a nép, hogy melyik nemzetiséghez tartozik, hogy miképpen jelképezi a szerelmet, hogyan képzei a családi boldogságot, hogyan fejezi ki a bánatát; a díszítéssel elbeszéli nekünk, hogy melyik vidéken miveltebb a nép, hogy ki mit tart szépnek és hogy hol szeretik és kedvelik a szépet.

A húsvéti tojás feltárja előttünk annak a kis világnak egy részét, a melyben a köznép mozog és megismertet bennünket a nép lelkének legkülönbözőbb rezgéseivel, a melyek aztán a műizléssel a legszebb harmoniába olvadnak össze.

A húsvéti tojás csak egy hangjegy a műizlés világ-hangversenyében, de egy oly alaphang, a mely nélkül nem ismerek egy népet sem, mert mindegyik műizlése ennél kezdette meg pályafutását, hogy azt összhangzatosan a művészetben tovább fejlessze.

A MEGROMLOTT LEVEGŐ MEGMÉRÉSE.

A szellőztetés fontossága az egészség fentartására nézve ma már a társadalom műveltebb osztályai köztudatának egy részét képezi, különösen mióta a nyilvános épületeknek s főképp az iskoláknak czélszerű szellőztetéséről oly sokat irtak már össze. Gondosan megállapították azt is, hogy a gyermekeknek 10—20 köbméter új levegőre van szükség óránként, az egészséges felnőtteknél 20—40, a betegeknek 60—100 köbméterre. Egyszer-kétszer napjában kinyitni az ablakot, ezek szerint, nem elegendő, különösen nem elegendő oly helyiségekben, a hol órákon át több ember van együtt. Mivel azonban az ablakoknak gyakori kinyitogatása alkalmatlan s télen kellemetlen is, az újabb épületekben és iskolákban rendszeren külön szellőztető készülékeket alkalmaznak, melyek évről-évre változnak és tökéletesednek.

Másrészt épen a szellőztetés fontosságának elismerése által érezhetővé vált egy oly készüléknek szüksége is, mely, mint a hőmérő a meleget, a szobalevegő romlottságának fokát is pontosan kimutatja. Az ily „levegő-mérő”-nek nevezhető készülékek száma az utóbbi pár év alatt csaknem folytonosan szaporodik, s ezek legnevezetesebbjeit akarjuk most lehető röviden megismertetni.

Régebben azt hitték, hogy a levegő megromlását főképp a kilélegzett szén-sav okozza. Kétségtelen, hogy a kilélegzés által szén-sav lesz szabad a szobában az egészségre, de ez a mérgező anyag aránylag csak a mértékben fordul elő, mert Ransome kutatásai szerint a felnőtt ember 24 óra alatt csak egy ötöd gramm mérgező anyagot lehel ki. A kilélegzett szén-sav kapcsolatban azonban, miként azt Pettenkofer már harmincz évvel ezelőtt észrevette, más ártalmas anyag is kerül ki, mely Brown-Ségnard párisi tanárnak újabb kísérletei szerint rendkívül mérgező s valószínűleg a hullámérgekhez (ptomain) hasonló szerves bomlási anyag. Az anthropoloxinnak, azaz embermérge-nek nevezett, de még

eddig kellek nem ismert mérgező anyag szerves illó alkaloidek, vízben oldható, zárt edényben felforraltva változatlan marad.

Az első készülék, a melyet ennek az embermérge-nek s a kilélegzett szén-savnak megvizsgálására készítettek, az 1882-ben feltalált Wolpart-féle légmérő volt, mely azonban, mint tökéletlen,

II. PIUS PÁPA ARCZÉPE 1460. ÉVI ÉRMÉRŐL.

MÁTYÁS KIRÁLY NAGY FÜGGŐ PECSÉTEJE 1450-BŐL.

László király és Hunyadi János

HUNYADI LÁSZLÓ ALÁÍRÁSA. (1453. MÁRCIUS 30.)

MÁTYÁS KIRÁLY ÉLETÉBŐL.

csakhamar kiment a divatból, s ugyancsak Wolpart már 1883-ban egy újabb szerkezetet talált fel, mely külsőleg is hasonlít a hőmérőhöz s a légsúlymérőhöz s melynek alapja abban áll, hogy egy színes folyadékot, melyre a szén-sav halványítólólag hat, fehér fonatra kennek s a levegő szén-sav tartalmának kisebb vagy nagyobb mennyisége annak a fonatnak halványodásán fokozatosan észrevehető, sőt a fonal mellett, épen úgy, mint a légsúlymérőnél, fel vannak írva a lég romlottságának fokozatai is ily formán: „Tiszta” — „Megengedhető” — „Rossz” — „Igen rossz” — „Rendkívül rossz”. Az első 0-7-nél kevesebb, az utolsó több mint 4% szén-sav-tartalmat jelöl. Mivel azonban a festő anyagot, mely itt szóda-oldattal vegyített phenolftalein, legalább minden tizedik nap meg kell újítani s reá még a levegő elzárása végett ásvány-olajat önteni s mivel a legegyszerűbb ily készü-

lék is legalább 5—6 forintba kerül, elterjedése nem látszik valószínűnek.

Sokkal egyszerűbb légmérőt készíthet magának mindenki egy csészében maga. Ha este 1 gramm jegecses szódát, ugyanazt, a melyet mosásnál is használnak, mintegy 3/4 liter közönséges vízben feloldunk, abból 2 evőkanálnyit teszünk egy csészébe s ebbe egy pár csepp phenolftalein-oldatot csepegtetünk, az egész oldat szép fehérré lesz. Ha az alvó szoba-levegője éjjel nagyon rossz, a folyadék reggel teljesen tisztává lesz, ellenkezőleg tiszta levegőben a folyadék piros marad s még kissé rossz levegőben is alig halványodik meg egy kissé. Phenolftalein-oldatot, mely anyag épen nem mérgező, nagyban lehet előállítani, ha a gyógyszerárban 1 gramm phenolftalein-port egy negyed liter spirituszban feloldunk.

Használták régebben ily czézből a meszes vizet is, de ez helytelen, mivel a meszes víz egészen tiszta levegőben is megzavarodik s hártya képződik rajta.

Mindenesetre óhajtható volna egyszerű és olcsó légmérő feltalálása, mivel kétségtelen, hogy maga a zárt ablak még nem csinál rossz levegőt, hiszen ajtók és ablakok nyílásain, olykor a köfalon át is jó be elég friss levegő, különösen szeles időben, másrészt azonban még maga a szellőztetés sem elegendő biztosíték arra, hogy a szobában valóban jó levegő fog lenni. Meszes vizet állítani az alvó szobákba, hogy a felesleges szén-savat magába vegye, egyáltalán nem elegendő. A különböző füstölőszerpek pedig nagyobb részt csak a levegőt rongják meg s e mellett még megcsalják szaglásunkat is, a mely pedig nagyon is tökéletlen eszköz a jó vagy rossz levegő felismerésére. Óhajtható volna végre ily légmérő feltalálása azért is, mivel sok ember túlságosan aggodalomból a drága fa és közösen rováására gyakran nyitogatja ki az ablakot olyankor is, midőn arra szükség nincs.

EGYVELEG.

* A bűnösök lefényképezésére a berlini rendőrségnél oly módszert találtak ki, hogy egyetlen gummilapda megnyomása folytán úgynevezett villamláng segítségével a bűnöst bármely időben egy pillanat alatt le lehet fényképezni, még mielőtt az arról sejtjelemmel bírna. Az eddigi kísérletek kitűnően sikerültek.

* A német császár két legidősebb fiát, habár még csak 6—7 évesek, a hannoveri gimnázium nővédeként közbe iratta be, részben oly czélzattal, hogy a hannoverek idegenkedésén dynastiájával szemben enyhítsen.

* Fogpiszkáló-gyár. Scheerbrook kanadai városban Hutchinson M. nevű angol, hatalmas gyártást állított fel, melyben kizárólag fogpiszkálókat készítenek. A környéken lakó farmerek körülbelül 1 méter hosszú fatörzseket szállítanak hozzá, melynek 3 köbméterjét 7—9 forinttal fizeti meg. A fát először meghántják, azután gépekkel összevágják. Az így előkészített anyagot egy hengerbe dobják, melyen 340 kés van alkalmazva s oly gyorsan forog, hogy egy perc alatt 600,000 fogpiszkálót vág meg. A megszártított fogpiszkálókat 2000 darabjával gyári munkások gépek segítségével készítet dobozokba rakják s 100—100 ily dobozt ismét egy faládába elküldés végett. A tömeges gyártás folytán mesés olcsón lehet a fogpiszkálókat előállítani, 2000 darab a gyárban mintegy 10 krajczárért kapható.

* A költő jogai. Lajos Falop francia királynak, ki nem nagy fogékonyságot tanúsított a költészet iránt, családtagjai egykor Mussetnek a párisi gróf születése alkalmából írt versét olvasták fel. A polgár királynak a híres költő verse nem nagyon tetszett s kérdésközlésre ki is mondta: „A költemény elég csinos ugyan, de hogy az ördögbe engedheti meg magának Musset ur, hogy engem tegezzen?”

* Középzásiai énekes-társaság fog közelebb körutat tenni Európában, hogy néhány középzásiai városban alapítandó iskolák számára tőkét gyűjtsön. Az énekesek aghánok, bokhesiaiak, teketurkomanok, összesen hetvenen, s a Közép-Ázsiában nagy hírű Ak-Inchli-Ogli zenevirtuoz vezetése alatt állanak.

* A new-yorki híres szabadság szobrot közelebb éjjel fényképezték le oly módon, hogy az alak előtt árbocon két font magnéziumot égettek el.

HÚSVÉT ÜNNEPÉN.

Az ünnep itt. Ajkon zsolozsma,

Könny szárad, oszlik a boru;

A temető virágot hoz ma,

Rózsát a töviskoszoru,

S az enyhe szellő balsamot —

Az Ur Jézus feltámadott!

Függött keresztfán, átszegezve,

Feküdt a sírban, harez után;

De mozdul a kő, él az eszme,

Lenn termő csira volt csupán,

Sarjadni látjuk a magot —

Az Ur Jézus feltámadott!

Kikelt a mag, virágzó fája

Meghajtja terhes ágait;

Odamenekszünk mind alája,

KRISZTUS-KÉPEK OLASZ MESTEREKTŐL.

A festészet a bibliából merítette legnevezetesebb alkotásait, mielőtt az élethez fordult volna. A vallás uralkodott a kedélyeken, vezérelte a művészek esetjeit. A régi idők mesterei a szent történetekhez fordultak, melyeket mindenki ismert, s melyek ábrázolására ébernek látszott a felfogás és érzék. A régi olasz és a hollandi mesterek közül is oly sokan ebben mérték meg erejüket. Krisztus és a Madonna ábrázolása folytonosan mintegy czélja a festőknek, kik szakadatlanul kísérik az evangelisták leírását, az isten-ember szelíd életét, a Golgotha tragédiáját, és az isten-nyát körülvevő költészetet. Az újkori festészetben sem szűnt ez meg. Munkácsy szintén Krisztus-képeivel érte el legnagyobb sikereit.

Az olasz festészet klasszikus kora rendkívül gazdag egyházi képekben. A templomok mindenfelé visszatükrözik a kor mestereinek alkotásait, legalább másolatokban. Az ő felfogásuk századokon keresztül uralkodott. A húsvéti ünnepek hangulata önkényű földézi e műveket. Két klasszikus mester festményét mi is bemutatjuk ez alkalmából.

Az egyik Ghirlandajo festménye. „Krisztus a keresztfával”, a másik a nagy Correggionak költői műve „Krisztus a Gethsemane-kertben”. Ghirlandajo, ki a XVI. század elején élt, színeken halvány, felfogásban az evangelisták után indul. Krisztus vállán a keresztet emelve, megtörtén megy a Golgothára, követve a kiváncsi néptől. Körülte hóhérai, utána a szent asszonyok. Az elkinzott isten-ember szenvedéseinek hatását kívánta a művész az ájtatos hívők elé tárni, a mint a kereszt sulya alatt megtörve, roskadozva, kegyetlenül vonszolva megy föl a Golgothára. Tövisel koszorúzott homlokát vér övezi, s a szenvedések verejtéke áztatja arcát. Veronika kendőjét nyújtja oda neki, hogy verejtékét letörölje. A kendőn rajta maradt Krisztus képe, a szenvedő, magasztos kép.

Correggio emelkedett szellem, hatalmasabb eset. „Krisztus a gethsemani kertben” igen poétikus festmény. Az isten-ember, az elfogása előtti éjjel a magányban elmélyedve és a bekövetkezőket tudva, mély imába merült. Angyalok jelentek meg neki, az ég küldöttei. Krisztus és az angyal alakja nem csupán a vallásos érzület érzéketése, hanem eszmei jelkép is egyuttal; a szenvedésben, nyomorban a szeretet, a humanizmus, a keresztény szellem érenyeinek magasztosságát képviseli.

GRÓF ANDRÁSSY GYULA MINT NEMZETGAZDA.

A modern államférfi, a kit szelleme és sorsa nemzetek vezetésére, államok kormányzására, régi világrendek megmegtérésére, vagy új világrendek alkotására rendelt, sohasem maradhat

KRISZTUS A KERESZTFÁVAL. Ghirlandajo festménye.

S róla gyümölcsöt szed a hit;

Hol e fa, — boldogság van ott —

Az Ur Jézus feltámadott!

Árnyában egymást esőkolgatják

Igazság, béke, szeretet;

Szép koronája, a szabadság,

Büszkén daczol, vihar, veled,

Mert rá e nap hint harmatot —

Az Ur Jézus feltámadott!

Véres verejték, hulló gyöngyök

Az eszméért, köszöntelek!

Drága porok ti, sírgöngyök,

Meggyőzitek a zord telet.

Áldott, ki adta e napot —

Az Ur Jézus feltámadott!

SANTA KÁROLY.

KRISZTUS A GETHSEMANE-KERTBEN. Correggio festménye.

élén a harc tűzében. Követi őt, mikor első diplomáciai missziójában bezöregt a fényes portán. Komoly tetszéssel szemléli, mikor, mint emigráns, előkészíti nagy tehetségeit a jövő munkái részére. Aztán megjelen mint nagyra- hivatott képviselő. Majd mint a nemzet és király megbékéltetője és mint miniszterelnök. Előttünk áll, a mint szikrázó elméje viharokat kelt és győz le az országgyűlésen. És előttünk áll, mikor még magasabb polczról befoly nem egy ország, de egy egész világrész sorsának intézésébe. Kora legnagyobb államférfiai mellett foglal helyet a berlini kongresszuson — s ott is az övé az egyik legelső szerep.

De azt már kevesen képzelnék, hogy ugyan- az a nagy ember, a ki koronás főekkel szokott tanácskozni és kancellárok beszédeit szokta meghallgatni, egy-egy magyar részvénytársaság választmányi ülésén is egész lélekkel jelen volt, a legnagyobb komolysággal figyelt, szorgo- san jegyzetett s ha szólt, mindig fején találta a szöveget.

Kiváló érdeklődést tanúsított *Andrássy Gyula* gróf a biztosítási ügy, különösen pedig az *első magyar általános biztosító-társaság* iránt.

Ezt a társaságot tudvalevőleg 1857-ben alapí- tották, akkori közéletünknek legelőkelőbb fér- fia, *Andrássy Gyula* gróf azonban az alapítás- ban még nem vehetett részt.

A magyar társaság alapítása mindjárt szálka volt az abszolút osztrák kormány szemében. Mindazonáltal könnyen megkapta az ugynevezett «Vorconcession»-t, mert a fiatal császár éppen Budára készült bevonulni s ehhez a bevo- nuláshoz kellett volna egy kis hangulat. Bécs- ben úgy számítottak, hogy ezt elérik, ha nem tagadják meg a koncessziót attól a társaságtól, melynek alapításában majdnem minden magyar érzesű jelentékenyebb főúr és előkelőség részt- vett. De bizony, a konzervatív magyar főurak a budai bevonulás elől ennek dacára is meg- szöktek.

A koncessziót visszavonni már nem lehetett, pedig azt — az abszolút kormány felfogása sze- rint — most már a magyar biztosító társaság nem érdemlette meg. Kiadták tehát a titkos jel- szót, hogy az alig megalakult, zsongó magyar intézetet csirájában tönkre kell tenni. A magas- ból jövő intést természetesen legjobban és leg- örömeztöbben megértették az akkor itt működött külföldi biztosító-társaságok.

A fiatal magyar intézet tönkretételének egyik módjával a röpiratok útján való elragalmazást eszelték ki. A röpiratok ezrei repültek szét a hazában és minden es. k. postahivatal ingyen osztogatta azokat boldog-boldogtalannak.

Az illetéknépen szorongatott, alig egy éves társaság vezérigazgatójához 1858 május 10-én egy barna, bodros fürtű úr lépett be, kezében tartva a leszóló röpiratok néhány példányát.

Gróf *Andrássy Gyula* vagyok. Olvastam azokat a rettenetes dolgokat, a miket erről a társaságról irnak. De a német közmondás sze- rint «die schlechtesten Früchte sind es nicht, woran die Wespen nagen.» (Nem a legrosszabb gyümölcs, a mit a darázs kikezd.) Én azt his- szem, ebből a társaságból lesz valami. Ha nem szídnák, nem hinném. Részvényesük szeretnék lenni.

A leszóló társaság igazgatójának természet- sen mi sem eshetett jobban, mint a röpiratok- nak ez a nem czéltzótt és nem várt hatása. *Andrássy Gyula* gróf véleményalakulásainak nemes sajátosságát azonban igen jellemzi ez az eset. Évtizedekkel később az osztrák delegáció egyik ülésén ugyanez a nemes sajátossága csillant meg ebben a mondasában: «*Viel Feind, viel Ehr.*» (Sok ellenség nagy tisztesség.)

Halad-e már a társaság, vezérigazgató ur? — folytatá *Andrássy*.

A vezérigazgató felelet helyett három levelet mutatott a grófnak. Az egyikben *Eszterházy* herceg, a másikban *Szaniszló* nagyváradi püs- pök parancsolja meg összes tisztjeinek, hogy mindent az első magyarnál biztosítsanak. A har- madikat, melyben ugyanaz a parancs volt, jó- szágkormányzóhoz *Hajnikhoz* irta *Döblingből* a legnagyobb magyar — *Széchenyi István* gróf.

Andrássy most már szinte meghatva kérdezte, hogy mi a legnagyobb számú részvény, a melyet magyar mágnás vett át?

Tíz darab. És *Andrássy* rögtön aláírt tíz darab ezer-ezer forint részvényt.

Később ennek a társaságnak választmányi

Gróf *Andrássy Gyula* raját kezű jegyzetei az 1886 júni

június 17-én tartott választm. ülésén.

Raját kezűben

80,000 lemond

díj valószínű.

memóriával való kérésük le

bizalmi tag

megyei gazdasági társulat ajánlata

próba képe

van e ilyen méretűek vagy hasonló

hogy magától is elkezd lépne - több utóbb.

külső kérés

kielérkezett - központi - inkább a földhöz utóbb

tagja is lön, s a biztosítási szakférfiak nem tud- ták, mit bámuljanak benne inkább: eles itéle- tét-e, melyet a legnehezebb szakkérdésben is villámgyorsan alkotott meg, vagy soha nem lan- kadó érdeklődését a néha nagyon is száraz bizo- sítási ügyes-bajos dolgok iránt?

Az 1886 június hó 17-én tartott választmányi ülésen, melynek tárgya a magyar gazdák jég- kárbiztosítási szövetségének megalakítása volt, vetette *Andrássy Gyula* gróf papíra azokat a jegyzeteket, melyeknek hű mását itt bemutatjuk olvasóinknak.

Ezeket a jegyzeteket természetesen azon czél- ből vetette *Andrássy* papíra, hogy majdan az igazgatóság előterjesztését, bíráló felszólalásai- nak vezérfonalává legyenek. Minden egyes oda- firkantott szó egy-egy jellemző emlékeztetés az igazgatósági előterjesztés főbb pontjaira.

Az a jegyzet például, hogy «80,000 lemond» az igazgatóság azon kijelentésére vonatkozott, mely szerint az első magyar általános biztosító-társas- ság a jégüzletből folyó évi átlagos 80,000 forint- nyi nyereségét jövőben a kebelében szövöttező gazdáknak engedi át. *Andrássy* éles eszt meg- ragadta az a paradoxnak látszó jelenség, hogy egy közkereseti társaság bizonyos nyereségről kész önként lemondani. A nyert felvilágosítás után, — hogy tudniillik ugyanezen nyereség direkt elvesztése, indirekt uton bőven visszatér- rül — az eszmének merész eredetisége annál in- kább tetszett neki.

Azt a jegyzetét, hogy «van-e ilyen szövöttező, vagy hasonló? — ülés folyamán szintén szóval is megtette. S mikor megtudta, hogy ilyen szö- vöttező még addig egyetlenség sem volt, ör- vendezett rajta, hogy a magyar biztosítási szak-

férfiak nem idegen minták szolgáló utánzóí, ha- nem eredeti alkotó eszmékkel és becsúgygyal bírnak, stb. stb.

Fényes bizonyítéka ezenkívül *Andrássy Gyula* nemzetgazdasági érzékének a 30 millió kölesön. Ez volt az újjászületett magyar állam második kölesöne. Teljesen *Andrássy* tervezte és tette lehetővé — nagy nyílt, még nagyobb titkos oppo- zíció ellenére. Ezt a kölesönt fordítottuk a lánchíd megváltására s a sugár-út építésére. Ennek a kölesönnek köszönhető, hogy főváro- sunkból az lett, a mi lett. Az ezen kölesönből támadt palotasorok, a mint adókötelezettségük beáll, bő kamatokat fognak fizetni az államnak és a városnak.

Az Ausztriával való kiegyezésnek egyik nem csekély kérdése volt a *quota*. Mily arányban jár- uljon a közös terhekhez Magyarország, mily arányban Ausztria? Mint fejeztessék ki számban ez az arány? — E nehéz kérdésbe a szak- miniszterek és szakemberek majdnem beleöszül- tek. Végre *Lónyay Menyhért* *Andrássy* villám- gyors józan észéhez fordult tanácsért. Es — *Ló- nyay*, a pénzügyi szakember, mindig bámulattal emlegette, hogy *Andrássy* tanácsa volt, a mely őket a helyes nyomra vezette.

Az utóbbi években az állam pénzügyi dolgai közül *Andrássy* leginkább a valutarendezés érdekelt. Ő hozta a kérdést először szóba *Tisza* Kálmán pénzügyésére alatt a főrendiház pénz- ügyi bizottságában. És, hogy mennyire ment volt minden makacságtól még élte vége felé, a nyi dicsőség és hatalom után, azt bizonyítja az, hogy bár a legujabb időkig a kettős valuta- rendszer híve (bimetallista) volt, — egy jeles szakembernek, dr. *Hertzka* *Tivadarnak* infor-

mációi után a korszerűbb aranyvalutarendszer eszméjével barátkozott meg.

Ime, az államférfiu, a szellemes világi, kit majd igen nagyok, majd meg igen könnyednek volnának hajlandók tartani arra, hogy spekulá- cziós vállalatokkal és száraz pénzügyekkel fog- lalkozzék, — ime, ő a legnagyobb gondossággal és a legbuzgóbb komolysággal fordult a nem- zetgazdasági kérdések felé is. Egy új bizonyosága annak, hogy minden könnyed, elmés ragyogás mellett, az ő lényege okosság volt és lelkiismeret.

A FORTH-HID SZERKEZETE.

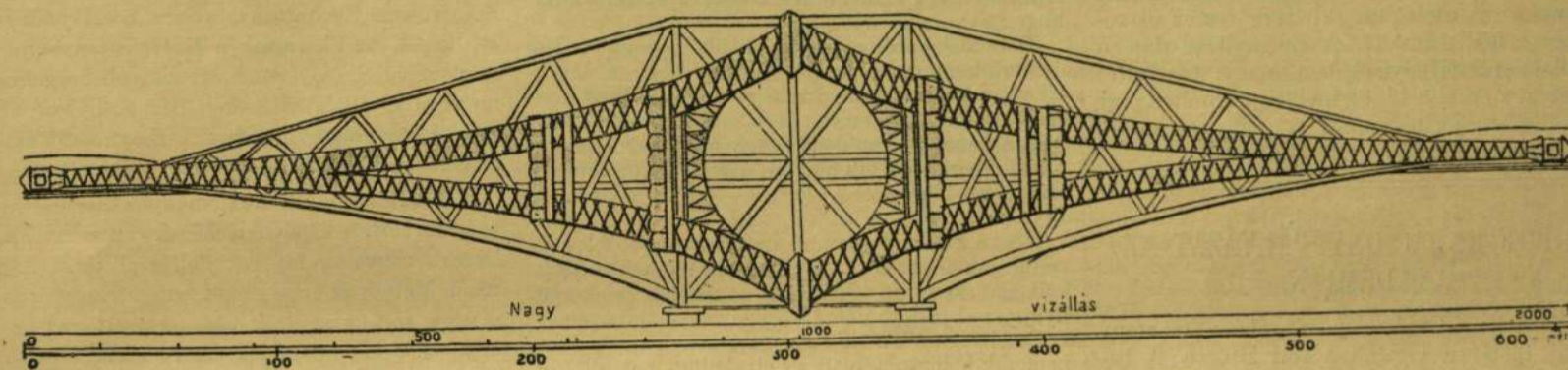
Megemlékeztünk már arról az új óriási hid- ról, mely Skóciában a Forth-tengeröböl felett

lopok között, világosan mutatja egyik képünk, mely ezt a nyílást az Eiffel-toronyval hasonlítja össze. Nagyban véve két vízszintesre fektetett Eiffel-tornyot kellene egymás mellé helyeznünk, hogy a főnyílás hosszával egyenlő hosszúságu legyen. Ezek után nem lehet csodálkozni azon, hogy a hid építésénél egyszerre 5000 ember volt alkalmazva, a felhasznált acél sulya 51 ezer tonna volt, s egy-egy nagy oszlop kőműves munkájához 18,000 tonna faragott követ hasz- náltak fel.

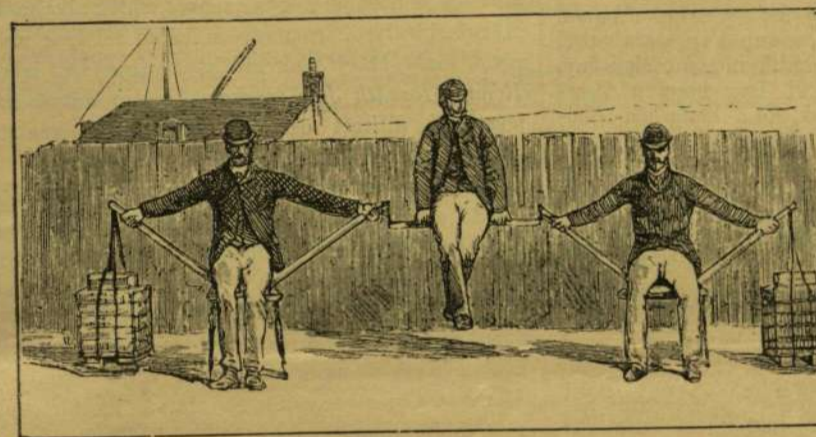
Hogy ez az új világcsoda nem oly vonzó alaku, mint a budapesti lánchíd s a többi függő hi- dak, annak nagy oka van. Kevéssel építésének megkezdése előtt rombolta szét a vihar a tőle nem messze hasonló körülmények között építet

képzeljük, hogy a székek egymástól 5—600 mé- ter távolságra esnek (azaz két vízszintes fekvő Eiffel-torony hosszúságban) s az emberek fejei a talajtól mintegy 100 méter magasságban vo- nulnak: némi homályos képzetünk lehet a hid szerkezetéről, melyet annak képe egészíthet ki.

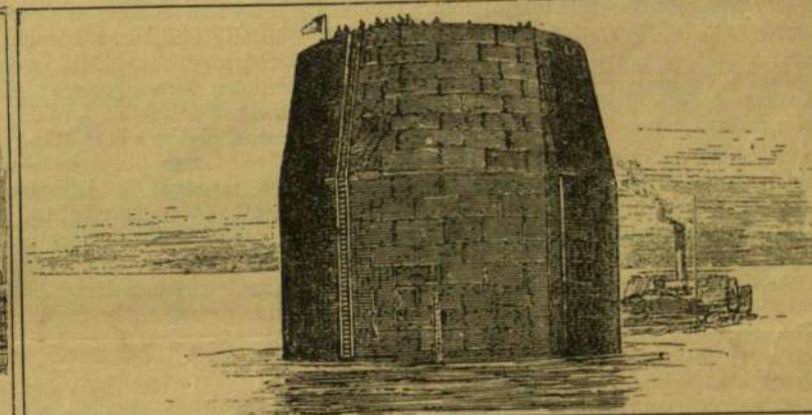
A hid építésénél ennél fogva legelőször a szé- keknek és azok négy lábának megfelelő főoszlo- pokat kellett előállítani s ez volt a legnehe- zebb munka, mivel azok alja a víz alatt 25—30 méter mélységben feküdt. Erre külön ké- szülékek (caisson) voltak szükségesek, a mi- nőkből egyet képünkön láthatunk. Nagyjában hasonlít az ily készülék a gázométerekhez, me- lyeket minden gázyárban láthatunk, s ezéljük az, hogy a víz alá süllyesztve s belőlük a víz tel-

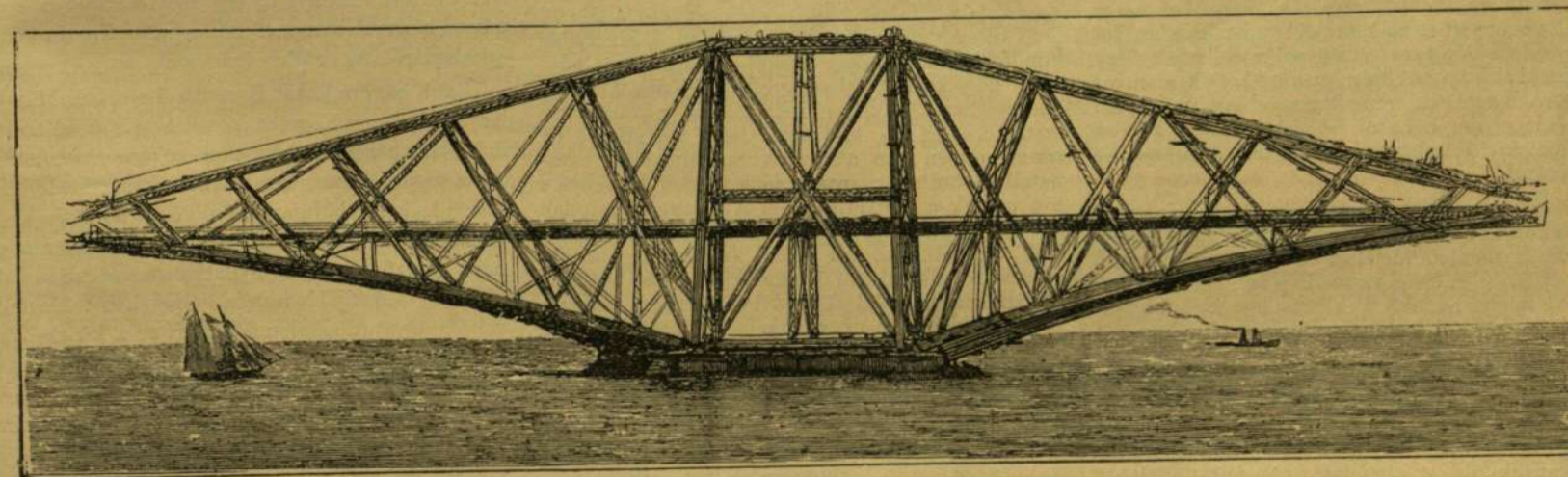
A HID IVEZETE AZ EIFFEL-TORONYVAL ÖSSZEHASONLITVA. (Olyan mint két vízszintesre fektetett Eiffel-torony egymás mellé téve.)

A HID SZERKEZETÉNEK MINTÁJA.

A HID ÉPÍTÉSÉRE KÉSZÍTETT EGYIK CAISSON.

A HID IVEZETE. A FORTH-HID SKÓCZIÁBAN.

elvonul. A kép, mely e hatalmas hidat egészé- ben mutatja, nem tesz nagyon kellemes hatást, s tisztán esztetikai szempontból határozottan mondhatjuk, hogy a budapesti lánchíd sokkal tetszetősebb. De a Forth-hid óriási nagysága s szerkezetének mesteri volta méltán fölkeltheti a bámulatot. Oly hosszú területen, minő a buda- pesti *Andrássy*-útnak csaknem teljes hossza, a *Foncière*-palotától a villák kezdetéig, egyetlen óriási hid emelkedik fel oly magasságban, mely az egyiptomi világhírű gulák magasságát is fel- lühaladja. A magas vizzálláson felül már 160 láb magasságban fut el a hidon közlekedő vasut, s a legmagasabb kürtőjü gőzhajó is parányi csol- naknak látszik alatta. S ezt a rendkívül magas és hosszú acélhidat mindössze három nagy oszlop tartja. Mily óriási lehet a nyílás ez osz-

Tay-hidat, magával söpörvén egy vasuti vonatot úgy, hogy annak s a benne utazóknak nyoma is alig került többé felszínre. A Forth-hid építésé- nél tehát a rendes függő hidakénál nagyobb bizo- tonságra kellett törekedni, különösen ily vihar- jártá helyen s ily óriási magasság mellett. Ezt egy új szerkezet által vélték elérni, az úgynevezett «gerendaszerkezet» által, melynél a hid nyílásának közepe nem függ annyira a levegő- ben, mint pl. a budapesti lánchíd közepe. A gerenda-szerkezet mintáját élénken magyarázza meg mellékelt képünk, hol egy ember olyan gerendán ül, melyet két széken ülő ember kinyuj- tott karjai tartanak egyensúlyban. A székek lábai a főoszlop négy felemelkedő hengerét, az emberek kezei a kiterjedő felső ágat s a rud az alsó ágat képviseli a hidszerkezetben. Ha el-

jesen kimerítve, a munkások ott a víz alatt szá- razon dolgozhassanak. A hid építésénél 6 ily caisson használtatott, s egynek-egyenek átmérője 70 láb volt, tehát a munkások számára nyert száraz terület majdnem oly nagy volt, mint a budapesti vígadó nagy terme. Itt ebben az óriási dobozban villamos világításnál egyszerű gépek- kel dolgoztak az emberek, de természetesen nagy fáradsággal, mert a nagy légnomás és rossz levegő nagyon megnehezítette munkájukat. A három oszloptoronyonk négy-négy oszlopa így lassanként elkészülvén, az óriási keresztge- rendák s az azokat összekötő hálózatok felra- kása következett, aránylag kevesebb munkával. Mivel a középső oszloptoronytól, a mely az öböl közepén levő *Inchgarvie*-szigeten emelkedett, nagyobb ivnyílások nyultak ki, mint a másik

valy 4610 frt. A pénztári kimutatás szerint az egylet nagyona 120,191 frt. Az árvalányok ellátási és nevelési költségeit az alapítványok nem fedezik, hanem a rendes bevételekből kell teljesíteni s ez alig elegendő a közel száz árva eltartására. Az árvak fölvetését tehát korlátozni kell.

MI UJSÁG ?

Mátyás-ünnep. Mátyás király halálának 400-ik évfordulóját Kolozsvár kegyeletes ünnepel üli meg. Az ünnepélyt húsvét napján tartják meg a redoutban délután négy órakor. A hatóságok, testületek, a katonaság előkelői teljes számban jelennek meg az ünnepélyen, emelni annak külső fényét is.

Mátyás király emléke. A nagy király halálának negyven évvel ezelőtti évfordulóját a fővárosi színházak díszelőadással ülik meg. A nemzeti színházban ápril 6-ikán Szilgietinek «Mátyás király lesz» színművéből a királyválasztás jelenetét és a Budára bevonulást adják elő. Aztán Kisfaludy Károly «Hűség próbjája» és végül Szilgietinek «Mátyás fia» drámájának egyik részét adják elő. Az operaszínházban a «Bánk bán» opera első felvonása kerül színre, nagy bállettel. A népszínházban a «Mátyás diák» bohózat van kitűzve.

A német császár Magyarországon. Egy pár bécsi lap úgy hallja, hogy a 6-ik és 7-ik hadtest idei hadgyakorlatain, melyek N. Várad és Debreczen közt lesznek, Vilmos német császár is megjelenik. E hír azonban nem bizonyos. Egy más hír szerint uralkodónk a hadgyakorlatok alatt néhány napot N. Váradon tölt, és Schlauch püspök vendége lesz.

A zágrábi érsek s a honvédek emléke. Mihajlovics József, zágrábi érsek, 500 forintot adott a Temesvárott emelendő honvédelem javára.

A műkedvelő fényképezési kiállítás bizottsága már a szép számmal beérkezett fényképek rendezésével foglalkozik. A bejelentett tárgyakat a műcsarnokban, a képzőművészeti társulat titkári hivatalában, hétköznapon délután 4-6 óráig veszik át. A kiállított fényképeket a bizottság tiszák ellen négy-szögméterenként 30 frt erejéig biztosítja.

A mai mellékletünkre különösen felhívjuk t. előfizetőink figyelmét. A korincai nagy hírnévnek örvendő ásványvíz fénys eredményel alkalmaztatik a gyomor-bél- és aranyeres bántalmak ellen. Kiváló orvosaink, ugymint: dr. Korányi, dr. Kéthi, dr. Lumnitzer és dr. Stiller egyetemi tanár és számos tekintélyes orvos a legjobban ajánlják. Borral is élvezve rendkívül üdítő ital. Maga a gyógyhely hazánk legelőkelőbb fürdői közé tartozik, évről-évre látogatottabb lesz, és csin, valamint a berendezés tekintetében a külföldi fürdőkkel bátran kiállja a versenyt.

Előfizetési felhívás.

Lapunkon t. előfizetőit, kiknek előfizetése márczius végével lejárt, felkérjük az előfizetés mielőbbi megújítására, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

Table with subscription rates: A Vasárnapi Ujság, A Világkrónikával együtt, A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok, A Világkrónikával együtt, Csupán a Politikai Ujdonságok, A Világkrónikával együtt.

A «Vasárnapi Ujság» a legjelesebb hazai írókat és művészeket számítja dolgozótársai közé, s a külföldi irodalom legjelesebb termékeit ismerteti meg közönségével.

A «Vasárnapi Ujság», mint családi lap, kiterjeszkedik a női munkakörre és divatra is. E rovatában a női munka körébe, a háztartásra, a házbereendezésre, kézimunkára, házi iparra stb. tartozó közleményeken kívül a divat terén fölmerülő s a jó ízlést és a szép iránti érzéket fejlesztő jelenségeket ismerteti, különös tekintettel a házra iparra.

A «Politikai Ujdonságok»-hoz «Magyar Gazda» című kéthetente megjelenő gazdasági lap van csatolva, s ezenfelül rendkívüli mellékletekkel is bővítve lesz a lapnak hetenként másfél s minden második héten két nagy ívre terjedő tartalma, mely a Politikai Ujdonságokat az országban a legnagyobb és legértelmesebb politikai hetilappá tette.

Mind a két lapnak kiegészítőjeül szolgál a «Világkrónika» című képes heti közlöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg.

A «Világkrónika» mint hetilapjaink kiegészítője, a hazai és külföldi általánosan érdeklő eseményeket részletesen ismertető és magyarázó cikkekben és képekben kívül nagyobb elbeszéléseket és regényeket is közöl képekkel illusztrálva, ugy szintén uti rajzokat, nép- és tájismertetőket, szemléltető jelentéseket a hazai és külföldi közérdeklő dolgokról, találmányokról, fölfedezésekről, ugy szintén mulattató közleményeket, közhasznú tudnivalókat, képtalányokat, tréfás feladványokat, stb.

A Világkrónikát hetilapjaink előfizetői fél-évre 1 frt, negyedévre 50 kr. pótdíjért rendelhetik meg.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok» kiadóhivatalába, Budapest, egyetem-utca 4., küldendők.

Lapunk kiadó-hivatala a «Pesti Hirlap» című, pártszínezet nélküli politikai napilap kiadó-hivatalával oly egységre lépett, hogy azok, akik a két lapot együtt rendelik meg, kedvezményes áron fizethetnek elő, és pedig:

Table with subscription rates for Vasárnapi Ujság and Pesti Hirlap: Egész évre, Félévre, Negyedévre, Egy hónapra.

A Franklín-Társulat kiadó-hivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

HALÁLOZÁSOK.

SZLÁVY OLIVÉR, Bihar megye élelői kerületének képviselője, Szilvay József koronaőr unokaöccse, meghalt 39 éves korában. Az életerős férfi életének szélhűdés vetett véget hirtelen. Szilvay, ki a kormány-párthoz tartozott, már több országgyűlésnek volt képviselője, s ezenkívül keresett ügyvéd Budapesten.

Elhunytak még a közelebbi napokban: HADFY JÁNOS, m. k. honvéd-alezredes, a honvédparancsnok-sági irodák igazgatója, kinek koporsójára József főherceg is küldött koszort. — BÁRÓ PUCHNER HANNIBÁL, vezérőrnagy, Baranyamegye bizottsági tagja, az 1848-ban szerepelt Puchner fia, Pécsen, hol hirtelen szélhűdés vetett véget életének, 71 éves korában s a maróci családi sírboltban temették el.

HENTER BÉLA, a szegedi törvényszék bírja, 42 éves, M.-Bényén. — INCZE JÁNOS, szászvárosi ref. lelkész, jeles egyházi szónok, kinek temetésén Szász Domokos püspök, Bartha Lajos esperes, Fülöp Géza és Szász Sándor vezették a szertartást. — SZABÓ ADÁM, Kolozsvár város nyug. pénztárnoka, 1848-49-es honvédhuzártiszt, az erdélyi ev. ref. egyházkerület volt számvéveje, életének 60-ik évében hunyt el Kolozsvárról; végrendeletében 200 forintot hagyományozott a ref. kollegiumnak, 100 forintot az E. M. K. E-nek és ötszáz forintot különféle jótékony célokra; ezenkívül szép pénzereom gyűjteményét a muzeum-egyletnek hagyományozta. — BODNÁR AN-TAL, volt árvaszéki ülnök, Abauj-Tornam. bizottsági tagja, 71. évében, az alsó-csáji sírkertben helyezték örök nyugalomra. — STELLER ADOLF, ügyvéd, Abauj-Tornam. bizottsági tagja, 82 éves, Bernátfalván. — BEKE GYULA, 48-as honvédszázados, a csákvári egylet-egyesület könyvezetője és az ottani önk. tüzoltók főparancsnoka, 62 éves korában, Csákvárott. — POLNITZKY LIPÓT, birtokos, Nagyszombat város képviselőtestületének és a nagyszombati takarékpénztár igazgatóságának tagja, 64 éves. — TRAJANOVICS EDE, gyógyszerész, 69 éves, Tordán; ugyanott BENKŐ GYULA, polgári iskolai fiatal tanár. — JAKOBOVICS MÓRICZ, kir. közjegyzőhelyettes, 45 éves, Sátoralja-Ujhelyen. — BAKALOVICS MIHÁLY, Abaffy Aurél szegedi kir. közjegyző helyettese. — NAGY SÁNDOR, zalaegerszegi városi kapitány, életének 44. évében. — DVORCSÁK GYULA, az «Abauj-Kassai Közöny» belső dolgozótársa, a vidéki sajtó szorgalmas munkása, 30 éves, Kassán. — SZITÁIS JÁNOS, állami tanítóképző intézeti gyakorlóiskolai tanító, 36 éves, Déván. — BALÁZS KÁLMÁN, 48-as honvédtiszt, a brassói-vesteg-zár-állomás vezetője, életének 60-ik évében. — DR. BURGHARDT FERENCZ, fővárosi orvos. — MARUSÁN BOGDÁN, szamos-tújvári kereskedő, élete 73-ik évében. — SIOLYA LAJOS, Szatmár város népszerű polgára, 75 éves. — ZALKA MIHÁLY, Sopron-vármegyei árvaszéki pénztárnoka. — KULPIN MÁRK, orvos, 28 éves korában, Kőbányán. — WURM JÓZSEF, gabonakereskedő, 80 éves, Székesfehérvárott. — STEYSKAL KÁROLY, hadseregbeli őrnagy, Esztergomban.

Őzv. macskaházi BECSKE LAJOSNÉ, szül. Kazinczy Anna Ifgénia, márcz. 27-dikén, Kis-Túrkyánban, 79 éves korában. Leánya volt Kazinczy Ferencnek. Márczius hó 29-én temették el Széphalmon, édes-atyja és m. hó 19-én elhunyt Emil testvére frissen hantolt sírja mellé. Kazinczy Ferencz gyermekei közül már csak a 82 éves Eugénia, özv. Krajnyikné, van életben. — Thorockó-szentgyörgyi TOROTZKA PÁLNE grófné, szül. Bruckenthal Ilona báróné, 56 éves korában, Gyéresen, s holttestét Krasna-Horvátúra szállították. — ÖZV. KENESSY LAZÁRNÉ, szül.

Vámosi Saáry Emilia, 50 éves, a somogy megyei Bábonyban. — ÖZV. BALINT JÓZSEFNÉ, szül. Lengyel Erzsébet, 72 éves, Sárospatakon. — ÖZV. DAJBURÁT EMÁNUELNÉ, szül. Verzár Mária, Brassóban. — ENGEL ELIZ, kinek Kolozsvárról nevelőintézete is volt és széles körben ismerték. — HAMAR LAJOSNÉ, szül. Kovács Róza, 68 éves, Kovásznán. — LUKÁCS MARIKA, Lukács Juliskának, a népszínház tagjának nővére, 18 éves korában, Budapesten.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Vigasztaló. Elég csinos, de nem annyira, hogy a közlésre váró számos jobb vers között helyet szoríthatnánk számára.

Lemondás. Kerekded kis vers; csak az a kár, hogy kevés költői erővel van megírva, a kifejezések bágyadtak, színtelenek.

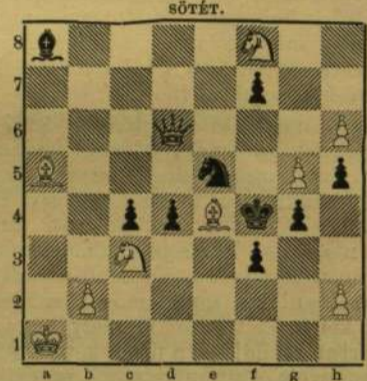
Ha lelke... Mosolyogj hát... Csendes éjjel... Azt kérde, milyen gyengék ezek a versek? — Nagyon gyengék.

Pozsony. P. A. A kívánt számot megküldtük. Bakócz. P. G. Gyarmathy Zsigmond Bánffy-Hunyadon lakik. Báró Mednyánszky László festőművésznök Párisban van már több hónap óta.

SAKKJÁTEK.

1596. számú feladvány.* Behting C.-tól Rigában.

A «Gazetta Letteraria» feladvány-tornájában mint legjobb háromlépéses feladvány volt kitüntetve.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1589. számú feladvány megfejtése. Németh P.-től.

Table with chess puzzle solutions: Megfejtés, Világos, Sötét, 1. Fc8-b7, 2. Fb7-a6, 3. Kb4-c3, 4. Fa6-c4 v. Bb1-a1 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Babocsay Bálint. Nagykorösi — M. — A nagykorösi polgári kör sakk-kezdői. — A pesti sakk-kör.

* A multheti sakkfeladvány sorszáma hibásan volt szedve 1596-nak 1595 helyett.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 12-ik számában közölt képtalány megfejtése: Rossz írás nem olvasható.

HETI-NAPTAR, április hó.

Table with weekly calendar: Nap, Katholikus és protestáns, Görög-Orvos, Israélite, 6.V. E. Husv. v., 7.H. Husv. h., S.K. Dénes pk. hv., 9.S. Dömötör vt., 10.C. Ezechiél, 11.P. Leó p. egyh. a., 12.S. Gyula pp.

Holdváltozások. 4 Utolsó negyed 12-én d. e. Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. egyetem-tér 6. szám.)

Ganzseidene bedruckte Foulders fl. 1.20 bis fl. 3.90 p. Meter (ca. 450 versch. Dessins.) — vers. roben - u. stückweise porto - und zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Dépot G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

MAUTHNER ÖDÖN MAGKERESKEDÉSE BUDAPEST KORONAHERCEG UTCA 18. AJÁNlja: LEGKITÜNÖBB FÜMAGVait.

Legújabb vonós népczitera szabadalmazott. 2 frt.

Ezen legújabb hangszere a hozzáadott utasítás szerint, bárki azonnal megtanulhat, és legott a legsebb zenedarabokat eljátszhatja. Ajánlható tehát mindazoknak, kik csekély összegért élvezetes órákat kívánnak maguknak szerezni. A vonós népczitera ára vonóval és utasítással együtt 2 frt. Utánvétel mellett a csomagolási költséggel együtt 2 frt 10 kr. 2 frt 33 krnak előleges beklüldés ellenében a hangszere bárhova bérmentve megküldetik. Minden egyéb hangszerekről és hangszer-kellékekről szóló kimerítő képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik. Harmonikáról szóló képes árjegyzék külön kiadásban. Mindennemű hangszerek javítása szak-szerű pontossággal elvégeztetik. Használt hangszerek cserébe is elfogadtatnak. Sternberg Armin hangszerekesztési ipartelep Budapest, Kerepesi ut 36. sz. a.

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerű, könnyen beszerezhető háziszeg meglegelőn gyors gyógyulást szorzott. «A Beteg-barát» című kis iratban még bizonyítékokat is találunk arra nézve, hogy még hosszas, reménytelennek nevezett esetekben is, gyógyulás állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; Richter kiadóintézete Liposében ingyen megküldi.

KÖHÖGES ELLEN! Dr. FAYKISS Szepesi kárpát-növény-kivonata egy üveg használati utasítással 75 krajczár. Szepesi kárpát-növény-thea 1 csomag használati utasítással 15 krajczár. Mell- és tüdő-betegeknek! Kőhögés ellen! Kőhögés ellen!

Hirdetéseik felvétenek a kiadóhivatalban, Budapest, egyetem-u. 4

Kegyes árnyalémbel vétett s ajánlja Latzkovits A. es. és kir. szabadalm. fényképezőgépek, fényképezőgépek, fényképezőgépek, fényképezőgépek. Budapest, IV., váci-utca 22. sz. a. Fehérnemű és férfi-divat-cikkekben különleges ujdonságait u. m.: fehér és színes ingek a legjobb kiállításban, lábravalók minden szabás-ban, francia és angol nyakkendők, keztyűk, zsebkendők, gallérok, kélzélők, harisnyák, uti saphák és takarók, eső-ernyők, botok, kélzélő-gombok stb. valamint dúsan felszerelt raktárát Dr. Jaeger G. tanár-féle normal árúban eredeti gyári árakon. — Továbbá: VI. ker., Andrássy-út 3. sz. a. illatszere- és piperesszappan-üzletében az első bel- és külföldi czégek legfinomabb gyártmányainak nagy raktára, u. m.: angol és francia illatszerek, kézi szappanok, fogporok, paszták, szájjavítók, rizsporok, poude-ek, üdítő szobailatok, valamint illatos párnák, kendő-keztü- és papirtartók, hajtűk, fésűk, fog-, haj-, kö-röm- és ruhakefék, czélszerűen berendezett teljes toillete-készletek stb. jutányos árakon.

A legjobb brünni szöveteket eredeti gyári árak mellett a Siegel-Imhof féle finom posztógyár szállítja BRÜNNBEN. Egy elegáns tavaszi vagy nyári uri öltönyhez elegendő egy szelvény 3-10 mtr hosszúságban, a mi megfelel 4 bécsi rőfnek, 1 szelvény ára 4.80 közönséges 7.75 finom 10.50 nagyon finom 12.40 legfinomabb valódí gypából. Továbbá nagy választékban kaphatók: Selyemmel átszőtt kammgarnok, felöltők, huz való szövetek, vadászok és kirándulók részére lodenok, peruvienne és toking szalon-öltönyök, rendelt szerinte: határozott posztóktó hivatalkók részére, mosható szövetek urak és gyermekek részére, valódi piquek, mellényes szövetek stb. Kezeséget vállalunk, hogy jó árut, miután szerint a legpontosabban szállítjuk. Minták ingyen és bérmentve.

Alapítottatott 1857-ben. Steinschneider Jakob I. cs. és kir. szab. ágynemű-gyáros, ő cs. és kir. fensége Klotild főhercegnő udv. szállítója, számos kitüntetések és szabadalmak tulajdonosa, BUDAPEST, Király-utca 79, saját házában, bátorodik a tisztelt közönség figyelmébe ajánlani dúsan felszerelt raktárát az ágynemű szak-mába vágó összes cikkekben, mint közönséges, finom és legfinomabb paplanok, ágylétekek, löször és tengeri matracok, szalmaszakok, pokroczok és takarók, tollak és pelyhek vas-butorok, továbbá szőnyegek és függönyök, nemkülönbön diván- és asztaltakarók, stb. A kitűnő hírből álló WELDLER ÉS BUDIE fehérenemű és kelengye-gyár budapesti raktára. Minden fajtájú felhőneműek, különösen pedig teljes kiházasítási felszerelések a legmérés-keltebb árakon. Rajzok és árjegyzékek bérmentve és ingyen.

1890. ápril. 160. sz. 1890. ápril. BUDAPESTI SZEMLE a M. Tud. Akadémia megbízásából szerkesztő GYULAI PÁL. TARTALOM: Beust és Andrássy, 1870- és 1871-ben (I. Könyvi Manóttól. Az etikai determinizmus elmélete. (II.) Pauer Imrétől. Valtúnak rendezéséről. — Tisza Istvántól. A közepkori magyar irodalom stílyjáról. (IV.) — Imre Sándortól. A régi Magyarország utolsó éveiben. Regény. (L) — Pálffy Albertől. Különeműek. Mesék. I. A felöltött kutyá. II. A nábob. — Tavasz van. Burns után, angolból. — Lévy Józseftől. Gróf Széchenyi Béla lkhál utazása. Ifj. Jankó Jánostól. Politikai pszichológia. — (Grünwald B. Az Új Magyar-ország.) — Dr. Salgó Jakabtól. Megjelen évenként 12-szer 10 ívnyi havi füzetekben. Előf-izetési ára bérmentve küldésenként 12 frt, félre 6 frt. FRANKLIN-TÁRSULAT magyar irodalmi intézet és könyvnyomda Budapesten.

A «Franklín-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárunknál kapható: A Szaharában. Utirajzok és tanulmányok. lrt. Alvincy Sándor. Ára füzve 1 frt 60 kr. 35 képpel. Tartalom: A könyvnek szelleméről. — Az arab civilizáció. — Algeria. — Az arab. — Az arabok az európaiakról. — A nők jogi és társadalmi állapota. A Hurrik. — Nevelés. — A Zauja-k. — A költészet. — Arabs ironiador. — A Szahara. — A Sott-ok. — A homokbuzétkák. — Az ózók. — Sátor alatt. — Társadalmi rend. Vendégszeretet. — Ünnepek és közmlatozások. — Vadászat. — Az arabok. — Rabszolgák. — A rabszolgakereskedés Szudánban. — A karaván. — Egy rabszolgakaraván útja Szudánba. — Az iszlám és a papás. — Hittényes nemzeti jövőben.

Háztartási szükségletekés kiházasítási kelengyék számára ajánlja MÖSSMER JÓZSEF vászon- és fehérenemű raktára «A MENYASSZONYHÓZ» BUDAPESTEN, Koronaherceg-utca 12. szám. és választékát mindennemű vászonnak, asztalneműnek, törülközők, chiffonok, rumburgi, kávéterítékek, asztalkendők, Madrapolám, creas, krépe-terítékek, asztalkendők, shirting, hollandi és canyvas-terítékek, és bolyhos törülközők, oxford, lepedővászon, aszrosok, fűrdő-törülközők, creton. Zsinór, pique és női barohet, fehér és színes himzések, legújabb batizatok, zephyr és mosó ruhakelmék és választékban. Színes ruhabatizt-zsebkendők darabja 15 kr. és választékát mindennemű vászonnak, asztalneműnek, törülközők, chiffonok, rumburgi, kávéterítékek, asztalkendők, Madrapolám, creas, krépe-terítékek, asztalkendők, shirting, hollandi és canyvas-terítékek, és bolyhos törülközők, oxford, lepedővászon, aszrosok, fűrdő-törülközők, creton. Zsinór, pique és női barohet, fehér és színes himzések, legújabb batizatok, zephyr és mosó ruhakelmék és választékban. Színes ruhabatizt-zsebkendők darabja 15 kr. Minták és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. Utánvétel mellett megrendelések gyorsan és szolidan teljesítenek. 4191

Kwizda kőszvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszér
csúsz, kőszvény és idegbajok ellen.

Valódiilag csak az itt mellékelt védjegy-
gyel. — Kapható Ausztria-Magyarország
minden gyógyszerüzében.

Főletét Magyarország részére: Buda-
pesten Török József gyógyszerüzében.

Egy üveggel 1 frt o. é.

Naponkénti postai szétküldés a fő-letét által:

KWIZDA FERENCZ JANOS.
osztrák os. kir. és román kir. udv. szállító kerületi
gyógyszertára Korneuburgban, Bécs mellett.

Kárpitos butorok
Asztalos butorok
nagy választékban, minden
alakban, ezekhez a legjobb
velek Haas Fülöp és Fiai cégtől.
hálószobák, ebédszobák
minden stílusban kintő mester-
terek által készítve. Terem
és műterem Ferenczok-bazára, I. em. a bazárban.
4187 Mely tisztelettel
Karner József, kárpitos-mester.

Pótlékul
szolgálnak 4188

Szalmakalapok
helyett a
chevalier-kalapok,
45 gramm,

mint könnyű, puha
kalapok minden szalmakalap
föliött előnyben részesítendők;
rendkívül szívós me-
széből vannak és for-
májuk is mindenki-
nek jól áll. E kalapok
fekete, barna, drap,
sötétszürke, világos
bíborszínben és vilá-
gós szürkében
(6 színben) van-
nak. Árak
csak frt 3.50.

Szállítja
Pichler Antal
cs. és kir.
udv. kalapgyáros
Grätz,
Steierország.

Szállítás postautóval mellett!
Csomagolás ingyen. Fejnyagyság
(köriület) centiméterben kérik.

HYGEA HAJ-BALZSAM

Kitűnő hajfentartó. E hason-
líthatatlan készítmény erősíti,
szépsíti és tisztítja a haját; ősz-
hajnak fiatal színt és őszp-
egét visszaadja. Nem hajfestő
szer — hanem hatása a haj-
gyökérre irányul. Orvosi tekin-
télyektől megszabadulva és ajánlva.

1 palackkal frt 2.50. — Kísérleti üveg frt 1.50.

Kizárólag **Dimitrijevic S.** gyógyszerésznél,
Aracsaban (Franyova), Bánát.

Kimerítő leírások és használati utasítások kívá-
natra ingyen és bérmentve. 4171

Poloskák, svábbogarak

csótánybogarak, molyok,
hangyák, bolhák, legyek
stb.-ket biztosan és gyökeresen kiirtja
csak az én minden
rovartirtó porom

dobozokban 1 frtjával kisebb 30 krajával. Azonkívül ajánlom különlegessé-
gimet, u. m. sváb- és csótánybogár-irtó-port dobozokban 1 frtjával,
kisebb 55 krajával; moly- és hangya-irtó-port dobozokban 1 frt, kisebb
55 kr. és 30 kr. Elpusztíthatlan mezei-fűjártók, melyek segítségével a
rovart, mely vagy orosz bogárpap egyformán szétoszlatja és a legkisebb
használatukba belevethető. Egy darab ára 40 kr. **Poloska-irtó-szusz** ható-
torok számára. Egy nagy üveg 50 kr., egy kis üveg 30 kr. Felülmúlhatlan
hatású **poloska-irtó-szusz**, falazat számára. Pestésnél, meszesnél
vagy falak mosolásánál a felekbe, mészebe vagy valótlanba keverésbe alkalm-
mas. Egy pintes üveg elégéges egy kőbuzogányhoz. Ár: 1 frt. —
Cs. és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatása

patkány- és egér-irtó-szer!!!

(Nem mérge! Csak rágó állatoknak haldós.)
Egy bádog-doboz ára 1 frt, 6 doboz 5 frt o. é.

Vidéki megrendelések 1 frton alól nem eszközölhetnek. Nagybani vevők ju-
tányos árleánygésben részesülnek. Az összes fennvezetett gyártmányaim meg-
felelő magyar és német használati utasításokkal és vannak látva. — Valódi
minőségben nagy és kisebb mennyiségben kaphatók:

m. kir. szabad. végzészetű termények gyára,
REISS B. Budapest, VII. király-utca 47., sz. I. em.

hova minden írásbeli megrendelés intézendő.
Főraktárak Budapest: Seiler Antal veje, VII. király-
utca és károly-kört sarkán, b. Orczy-féle házban; Thauer
József, V. nagykörut-utca 12. szám; Takáts Lajos, IV.
Hátrány-utca 19. sz.; Gazler Béla, I. vár. tárnok-utca
6. sz.; Weninger M., II. fő-utca 25. sz., és Magyarországon
a legtöbb fűszerkereskedésben.
4190 Tessék csak «Reiss B.-féle» gyártmányt kérni!!!

Legjobb és Leghírnevesebb
Pipere Hölgypor
La VELOUTINE
Különleges Rizpor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Ingyen és Bérmentve

küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy
illusztrált Catalogust a nyári évadra.
Megkeresések czimzendők:

JULES JALUZOT & Co
PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a Prin-
temps orjási raktárán levő szövetek mintái,
árat és fajt lehetleg meghatározni kérünk.

Expedítő a világ minden részébe.
Portó-és vámmentes küldemények felté-
telei, a Catalogusban.

Levelezés minde nyelven.

Különös figyelemre méltó!

Dr. Forti-féle sebtaasz

mely rendkívül gyógyereje, el-
oszlato, érlelő s fájdalomt csi-
lapító hatás által leggyorsabb,
legbiztosabb és egyszerűségi-
gyökeres gyógyulást eszközöl
különmű bajokban. Egy csa-
mag ára 50 kr. nagyobb csa-
magé 1 frt. használati utasi-
sával együtt postán küldve 80 kralt több.

Központi küldeményező raktár Budapest:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél
Aracs-utca 12. sz.
Bécsben: Pleban Xav. Ferencz a régi cs. k. labori gyógyszerüzében,
Isvánter 1. sz., Dr. Girtler gyógyszerüzében, Freung 7. sz., Scharer
Konrad gyógyszerüzében, Mariahilferstrasse 72. sz., Friz G. és R.,
Bräunerstrasse 5. sz., Raab Bruno J. Bäckersstrasse 1. Droguistákánál.
Prágában: Fürst József gyógyszerüzében, Poric 1071. Gröznában:
Nedved A. gyógyszer. a Múrtelen. Budapest: Scherzhoffer K. gyógyt.,
Krisztof-ter sarkán. Dos N. gyógyszerüzében, V. ker. Nador-utca 3. sz.
Buday E. városi gyógyszerüzében, városi-ter 9. Pillich F. gyógyszer.
Dorothy-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 88. sz. Krieger György
Kálmán-ter. Bara Zsigmond márkóli utca 2; továbbá Thalhammer és
Seitz, nador-utca 10. Kochmeister Fr. utóainál, nagy korona-utca 32.
Neruda Nádor, hátrány-utca 7. sz. Droguistákánál. Felkessy J. udvari
gyógyszerés a városban. Vlassek E. gyógyszerésznél a Krisztus-templomban,
János-ter. Frumm J. gyógyszerésznél Vízváros, fő-utca. Moldoványi J.
gyógyszerésznél, Vízváros, fő-utca. Eiszdorfer G. gyógyszer. Tabánban
(Ráczváros) Palota-utca és Dévay Szöllösy J. gyógytáraban, Krisztina-
város, Karacsony-utca sarkán. Acson: Kralochvíli József. Aradon:
Rosenyai M. és Schaller A. gyógyszer. Balaton-Füredén: Orbán J.
Balassa-Gyarmaton: Cserevanyk Gy. és Herepely K. B.-Csabán:
Várságh B. Berettyó-Ujfalu: Tamásy Géza. Debreczenben: dr.
Rothschnek V. E., Tannay K. Güll N., Orvanyi O., Mihalovics István
és Muraközy K. Duna-Földvár: dr. Mátthas P. Egerben: Küllner
Lőrincz gyógyszer. Eperjesen: Krivos Gy. Korn V. és Makovický J.
Eszekujvárott: Conligner J. Eszéken: Dienes J. G. és David Gy.
gyógyszerüzében. Gyöngyösön: Merits N. és Baruch J. Győrött: Lip-
poczky M. és Sirling K. H.-Radnason: Farkas O. Hunton: Keresztes
J. és Schmidt K. Jászberényben: Merkl J. Kálócán: Horváth
K. Kaposvárott: Czollner V. és Babochay K. Karcagban: Báthory B.
Kassán: Megay G. és Wandrasech K. Korlát F. Késmárkon: Ger-
sich C. A. Kis-Várdán: Khudy J. Komáromban: Schmidthauer A.
Kőszén: és Kovács Arisztid. Léváán: Medvevölgy S. Lócsonon:
Kirchner D. és Pokorny L. Mező-Kövesdán: Fridly B. Mező-
Kásonyban: Rátz Gy. Mező-Kovácsdán: Kiss P. Miskolcson:
valódi minőségben csak Dr. Szabó Gyula és Ujházy Kalmánnál kapható.
M.-Bacsken: Kovács S. Nagy-Rákoson: Prager Béla. Nagy-
Károlyban: Fülöp P. Nagyrákoson: Müller L. N.-Szombaton:
Csepessy J. N.-Várán: Huzella M., Molnár J. és Heringh S. Nyír-
egyházán: Korányi J. Szepők Alf. gyógyszer. és Kovács S. Nagy-Kál-
lón: Hvezdi K. Pakson: Malatinszky S. Pécsen: Sipocz J. Po-
szonyban: Erdy István. Putnokon: Fekete N. Rimaszombaton:
Hamillier K. Róssnyón: Pösch J. gyógyszer. örökfűsei és Hirsch J. N.
S.-A.-Ujhelyen: Zlinszky J. Sopronban: Gräner J. Sümegen:
Stamborsky L. Szathmáron: Bössin J., Dr. Lengyel M. és Literáty
E. Szarvason: Bata E. Szegeuden: Barcsy K. és Keresztes S.
Sz.-Példvárott: Diehalls Gy., Braun L. és Ring B. Székely-
hídon: Szabó J. Szentesen: Várady L. és Podhárszky L. Szoln-
kon: Keckessy F. Szombathelyen: Rudolf A. Tarpán: Monó I.
Temesvárott: Terezy I. és Jahnér C. M. Tésón: Ágoston Gy.
T.-Ujvákon: Boykó G. Tokajban: Csingányi B. Tokán: Gombó L.
Tornallján: Urszinyi Zs. Ungvárott: Bene L. Lám S. Hoffmann
Krausz A., Speck J. és Lukovics M. Váalon: Frischmann F. Váran-
don: Gál S. Veszprémben: Ferenczy K. és Sall Horváth P. Vül-
laxpon: Csabó Gy. Gyula. Zilahon: Unger G. Híroszen: Teffel J.
Erdélyben: Brasón: Mann és Izay. Décsen: Roth P. Fogar-
son: Gleim Richard. Kolosvárt: Valentini A. Gundhardt A. Wolf
J. és Dr. Ember Bogdán. Kézdi-Vásárhelyen: Kovács F. M.-Vá-
sárhely: Bucher M. Nagy-Szebenben: Molnár J. C. Szepi-
Szent-Györgyön: Betez B. Győr: és Barabás F. Szászváro-
son: Grafius J. Vajda-Kunyadon: Dr. Juchó F.

Ezen kitűnő hatású, nem eléggé ajánlható gyógytápszert készí-
tette FORTI LÁSZLÓ. Lak.: Budapest, I. k., Nador-utca 3.

Leichner zsirpora

Leichner hermelinpora.

E jeles gyártmányok a legmagasabb körökben s a leg-
első művésznőktől előszeretettel használtak; az arcz-
nak fiatalosan szép viruló külsőt adnak. — Kaphatók
a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31, valamint
minden illatszernéknél. Valódiilag csak ért szelencék-
ben, melyeknek fenekére czég és védjegy van belevésve.

L. Leichner, Berlin
Parfümerie-Chemiker, k. k. Hoftheater-Lieferant.

Nehéz hallást

mindennemű rossz hallást, különösen makacs
és idült eseteket, gyorsan és tartósan gyógyít a hallást
gyógyító készületek német bir. szab. 39814, angol szab. 5896.

Közelebbit:
J. C. STEINBRÜCK, Berlin NW. 21, Spenerstrasse 9.

Számos bizonyítvány, a többek közt: «Nyolcz év óta szenved-
tem nagyon nehéz hallásban. Használtam tehát e készületeket és
és legnagyobb örömmel beismertem, hogy leányom, úgy mint az-
előtt jól hall.»
Berlin, 1889 augusztus havában.

Jaenike A., szolg. k. vasuti felügyelő.
Kleiststrasse 40.
Mint legújabb ajánlatuk: a viselésnél majdnem láthatatlan egy-
szerű és villamos halló-készületek (mikrofon). 4155

VÉGHLESI VERA-FORRÁS.

Hazánk
legtisztább, leg-
olcsóbb és legjobb szem-
savdus, égvényes savanyuvize.

VEGHLES-SZALATNÁ-n (Zólyom-m.)
Mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban:
Erzsébet-körút 56-ik szám alatt.
Telephon-összeköttetés.

Szamos raktár a vidéken.

50 év óta sikerrel használtatik!

Szeplőt és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztatlanságokat el-
távolítja jóhatással a **Spitzer-féle seplő májfolt elleni**

arczenőcs s **Salvator-szappan**
valódi minőségben egyedül csak a 115 év óta fennálló **Salvator-**
gyógyszertárban Eszéken, felsőváros Dienes J. G.-nél
kapható. Hatása előmozdítatik, a Spitzer-féle salakos mosdás
használatát által, 1 üveg ára 50 kr. Ajánlom makacsabb bőrtis-
ztatlanságoknál a **«Miloz-arczenőcsöt»**, 1 tégely ára 60 kr.

Kitűnő Lyon szappan 1 doboz 1 frt, kis doboz 50 kr., 1 tégely
Spitzer-kenőcs 35 kr., 1 darab **Salvator-szappan** 50 kr.
Mintán többféle utazások léteznek, a Spitzer és Miloz kenő-
csöz használom szappanba saját czégem be van nyomva és csak
ezen czéggel ellátott «Salvator» szappan tekinthető valódinak.
A Spitzer-kenőcs földélen pedig a Salvator-fej dombon nyomásban
van feltüntetve. — Raktár Budapestben **Török József** gyógyszer-
táraban, király-utca 12. szám. Postai megrendelések utánvéttől
mellett azonnal eszközölhetnek.

Elismerő levél.
Győr (Torontál m.) 1889. júl. 6.
Tisztelt uram! A múlt hóban kijelölt 3 adag seplőkenőcsömet
stb. nagyon meg vagyok elégedve. Én ugyanis már 18 éve, hogy
ezen kitűnő hatású arczenőcsöt öntől a legnagyobb megelégedé-
ssel veszem és bisto-otom, hogy megrendelői száma szépen
gyarapodott általam és fog is. Ugyazint most is kérek 6 tégely
seplő elleni arczenőcsöt egy barátom számára. Üdvözlettel
Várkonyi Sándor.

TERMÉSZETES BILINI SAVANYUVIZ

Legkiválóbb képviselője az
alkalikus savanyuvizeknek!

(33,6389 szénsav. natron 10,000 részben) mint gyógyfür-
ősi évenként nyolc elismert jó hírnevét, s azonkívül a leg-
kiválóbb diéta. **Édeskuty L.** kában a nyári
hónapokban pohárszáma is kapható.

Pastilles digestives de Bilin

(Bilini emésztési czukorkák) biztos
szer mindennemű emésztési zav-
rok ellen, mindig friss minőségben van készletben
a főraktárban 4184

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. és szorb
k. udv. szállítóalól
Budapesten, Erzsébet-ter 8.

Kapható azonkívül minden gyógyszerüzében, fűszerkereske-
desben, szállóadókban és vendéglőkben. **Pastilles de Bilin**
a legjobb gyógyszerüzében és gyógyszerár kereskedésben.

VASÁRNAPI UJSÁG

15. SZÁM. 1890. BUDAPEST, ÁPRILIS 13. XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre 6 •
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 8 frt
fél évre 4 • Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK**
egész évre 6 frt
fél évre 3 • Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott viteldij la csatolandó

BISMARCK TÁVOZÁSA.

Ez év márczius 18-ika nevezetes nap lesz a
történelemben. E napon, az 1848-iki ber-
lini forradalom évfordulóján, nyújtotta be
Bismarck herceg, Németország kancellárja, le-
mondását, melyet II. Vilmos császár elfogadott
a nélkül, hogy megmarasztalására komoly kísér-
letet tett volna.

Ezzel a jelen századnak, I. Napoleon mellett
legkimagaslóbb alakja lépett le a szereplés szín-
padáról, egy olyan pályafutás után, melyhez si-
kerekre, dicsőségre nincsen több hasonló.

A meghasonlást a császár és legfőbb tanács-
adója közt előbbinek a munkások sorsának javi-
tására irányított azon rendeletei idézték elő, mely-
ek a munkásoktól oly reményeket és vá-
rakozásokat támasztottak, hogy azokat beváltani
Bismarck nem tartotta elég hatalmasnak sem
magát, sem a birodalmat. Felelősséget a császár
rendeleteinek következményeiért magára vál-
lalni nem akart, vak végrehajtó eszköze az ural-
kodó terveinek még kevésbbé óhajthatott lenni
s miután hiában kísérle meg az ifjú császárt le-
beszélmi terveiről: inkább arra szánta magát,
hogy huszonnyolcz évig tartott miniszteri tevé-
kenységét befejezi, valamennyi hivatalát lete-
szí és nyugalomba vonul.

II. Vilmos, hogy halátlannak ne tűnjék föl a
világ szemében azon ember iránt, a ki atyját,
nagyatyját s öt magát oly hűséggel szolgálta, s a
Hohenzollern-dinasztiának annyi dicsőséget és
hatalmat szerzett, a mennyiről ez almodni sem
mert pár évtized előtt: a külső tisztességadás-
nak minden kigondolható jeleivel bocsátá el öreg
szolgáját, tábornagygyá nevezte ki s a kétszáz
év előtt kihalt Lauenburg hercegi uralkodó
család czimével ruházta föl s oly rendkívül elis-
merő hangon irt sajátkezü levélben bucsuzott el
tőle, a minőt aligha kapott még miniszter ural-
kodójától.

Mindazonáltal arra mutat minden, hogy a külső
látszat szívéllyessége mely keserűséget rejt úgy
a császár, mint a kancellár szívében. Amaz
annyi önálló akaratot tanúsított már eddigi
uralkodása alatt is, oly szabad elhatározással
intézkedett nevezetes dolgokban, és pedig Bis-
marck megkérdése nélkül, sőt feltűnő mellőzé-
sével, — hogy már régebben volt látható, meny-
nyire unja a lángeszű és erőszakos miniszter
gyámködszát, melynek nagyapja oly ellenmon-
dás nélkül vetette magát alá.
Viszont Bismarcknak lehetetlen volt észre

nem vennie a császár magatartásában bekövet-
kezett változást s mondják, hogy egyenes, sőt
nyers modorában egyszer meg is interpellálta
a császárt, hogy «talán utjában vagyok?», mire
a császár kitérőleg felelt.
A kancellár és császár közti utolsó találko-
zásról különböző hírek keringenek. Bismarck új
tábornagy minőségében jelentkezett uralkodó-
jánál bucsura, mely egyik híresztelés szerint
fölötte szívélyes és érzékeny volt s a császár
több ízben megölelte és megcsókolta miniszterét,
mielőtt elbocsátotta. Mások szerint azonban a
bucsulátogatás nem volt minden keserűség nél-
kül. A császár szemrehányást tett volna a kan-
cellárnak azért, hogy vissza akarja utastítani a
lauenburgi hercegi czimet, melyet ő a legjobb

BISMARCK TÁVOZÁSA A CSÁSZÁRI PALOTÁBÓL A BÚCSU-KIHALLGATÁS UTÁN.